

F. t. l. vedr. visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v.

Lovforslag nr. L 130. Fremsat den 17. januar 1990 af industriministeren (Anne Birgitte Lundholt)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v., lov om aktieselskaber, lov om anpartsselskaber, lov om erhvervsdrivende fonde og lov om forsikringsvirksomhed

(Gennemførelse af 7. direktiv om konsoliderede regnskaber)

§ 1

I lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 436 af 20. juni 1989, foretages følgende ændringer:

1. § 1 affattes således:

»§ 1. Denne lov finder anvendelse på aktieselskaber, kommanditaktieselskaber og anpartsselskaber. Loven finder ikke anvendelse på pengeinstitutter, forsikringsaktieselskaber, børsmæglerselskaber samt selskaber, der er omfattet af lov om visse kreditinstitutter og realkreditloven. Dog finder kapitel 8a anvendelse på pengeinstitutter, børsmæglerselskaber, realkreditinstitutter og selskaber, der er omfattet af lov om visse kreditinstitutter.

Stk. 2. I denne lov forstås ved:

1) Selskab:

Den virksomhed, for hvilken der aflægges årsregnskab og koncernregnskab efter denne lov.

2) Virksomhedsdeltager:

Aktionærer, anpartshavere eller andre, der ejer kapitalandele i en virksomhed.

3) Selskabskapital:

Aktiekapital eller indskudskapital i et anpartsselskab.

4) Kapitalandele:

Andele i aktieselskaber (aktier), i anpartsselskaber (anparter) samt i andre virksomheders egenkapital.

5) Associerede virksomheder:

Virksomheder, der ikke er dattervirksomheder, men i hvilke selskabet og dets dattervirksomheder besidder kapitalandele og udøver en betydelig indflydelse på virksomhedernes driftsmæssige og finansielle ledelse. Et selskab formodes at udøve betydelig indflydelse, hvis selskabet og dets dattervirksomheder besidder 20 pct. eller mere af stemmerettighederne.

6) Moderselskaber:

Selskaber som:

a) besidder flertallet af stemmerettighederne i en virksomhed,

b) er virksomhedsdeltager og har ret til at udnævne eller afsætte et flertal af medlemmerne i virksomhedens bestyrelse, direktion eller tilsvarende ledelsesorgan,

c) er virksomhedsdeltager og har ret til at udøve en bestemmende indflydelse over virksomheden på grundlag af vedtægter eller aftale med denne iøvrigt,

d) er virksomhedsdeltager og på grundlag af aftale med andre deltagere råder over flertallet af stemmerettighederne i virksomheden eller

e) besidder kapitalandele i en virksomhed og udøver en bestemmende indflydelse over denne.

7) Dattervirksomheder:

Virksomheder med hvilke selskabet direkte eller indirekte har en af de i nr. 6 nævnte forbindelser.

8) Koncernvirksomheder:

Et moderselskab og dets dattervirksomheder.

9) Konsoliderede virksomheder:

Selskabet og de dattervirksomheder, hvis regnskab indgår ved konsolidering i selskabets koncernregnskab.

10) Tilknyttede virksomheder:

Et selskabs dattervirksomheder, dets moderselskaber og disses dattervirksomheder.

Stk. 3. Ved opgørelsen af stemmerettigheder og rettigheder til at udnævne eller afsætte medlemmer af ledelsesorganer medregnes både rettigheder, der besiddes af selskabet og dets dattervirksomheder.

Stk. 4. Ved opgørelsen af stemmerettigheder i en dattervirksomhed eller en associeret virksomhed ses der bort fra stemmerettigheder, som knytter sig til kapitalandele, der besiddes af virksomheden selv eller dennes dattervirksomheder.«

2. § 2, stk. 1, affattes således:

»For hvert regnskabsår udarbejder bestyrelse og direktion i overensstemmelse med lovgivningens og vedtægternes regler herom et årsregnskab bestående af resultatopgørelse, balance og noter. I moderselskaber udarbejdes tillige et koncernregnskab, der består af resultatopgørelse, balance og noter. Endvidere udarbejdes en årsberetning. De opregnede dele udgør en helhed.«

3. § 2, stk. 3, 2. pkt., affattes således:

»Mener en direktør eller et bestyrelsesmedlem, at årsregnskabet eller årsberetningen ikke bør godkendes, eller har vedkommende andre indvendinger mod disse eller i et moderselskab mod koncernregnskabet, som det ønskes, at selskabsdeltagerne gøres bekendt med, skal vedkommende gøre rede herfor i sin påtegning.«

4. Efter § 2 indsættes:

»§ 2a. Et selskab, hvis værdipapirer ikke er optaget til officiel notering på en fondsbørs i en stat, der er medlem af De Europæiske Fællesskaber, kan undlade at udarbejde koncernregnskab, hvis:

- 1) selskabet er en dattervirksomhed,
- 2) regnskaberne for selskabet og alle dets dattervirksomheder indgår i et koncernregnskab for en modervirksomhed, der henhører

under lovgivningen i en stat, der er medlem af De Europæiske Fællesskaber, og som udarbejdes og revideres efter lovgivningen i denne medlemsstat,

- 3) selskabets bestyrelse ikke 6 måneder inden regnskabsårets udgang fra virksomhedsdeltagere, der ejer mindst 10 pct. af selskabskapitalen, har modtaget krav om udarbejdelse af koncernregnskab,
- 4) selskabet sammen med sit årsregnskab indsender det i nr. 2 nævnte koncernregnskab samt de oplysninger, der er nævnt i stk. 2, 1. pkt., til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og
- 5) selskabet i en note til sit årsregnskab oplyser, at det har undladt at udarbejde koncernregnskab efter denne bestemmelse, og oplyser navn og hjemsted for den i nr. 2 nævnte modervirksomhed.

Stk. 2. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan forlange, at der gives yderligere oplysninger til det i stk. 1, nr. 2, nævnte koncernregnskab, hvis disse skulle have været indeholdt i et koncernregnskab efter denne lov. Styrelsen kan endvidere kræve indsendt en bekræftet dansk oversættelse af koncernregnskabet.

§ 2b. En dattervirksomhed kan udeholdes af konsolideringen, hvis:

- 1) virksomheden er af uvæsentlig betydning i forhold til det i § 4, stk. 2, nævnte formål,
- 2) betydelige og vedvarende hindringer i væsentlig grad begrænser selskabets udøvelse af sine rettigheder over virksomhedens aktiver eller ledelse,
- 3) de nødvendige oplysninger ikke kan indhentes indenfor en rimelig frist eller uden uforholdsmæssigt store omkostninger eller
- 4) kapitalandelene i dattervirksomheden alene besiddes med henblik på overdragelse.

Stk. 2. Uanset stk. 1, nr. 1, skal flere virksomheder, der hver for sig er af uvæsentlig betydning dog medtages, hvis virksomhederne tilsammen er af væsentlig betydning.

Stk. 3. Dattervirksomheder, der udøver aktiviteter, som er så forskellige fra de øvrige koncernvirksomheder, at medtagelse i konsolideringen vil stride mod det i § 4, stk. 2, nævnte formål, skal udeholdes af konsolideringen. Kapitalandelene i en udeholdt virksomhed værdiansættes efter indre værdis metode efter § 40.

Stk. 4. Udeholdelse af en virksomhed efter stk. 1 eller stk. 3 skal behørigt begrundes i noterne.

§ 2c. Et moderselskab i en koncern, hvor ingen af koncernvirksomhedernes værdipapirer er optaget til officiel notering på en fondsbørs i en stat, der er medlem af De Europæiske Fællesskaber, kan undlade at udarbejde koncernregnskab, hvis koncernvirksomhederne på balancetidspunktet ikke tilsammen overskrider to af følgende størrelser:

- 1) balancesum 12 mio. kr.,
- 2) nettoomsætning 24 mio. kr. og
- 3) gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i løbet af regnskabsåret 50.

Stk. 2. Balancesummen beregnes som summen af posterne under aktiver eller af posterne under anlægsaktiver og omsætningsaktiver. Nettoomsætningen beregnes som summen af nettoomsætningerne, jf. § 22. Det gennemsnitlige antal heltidsbeskæftigede beregnes så vidt muligt efter de regler, der er fastsat i medfør af aktieselskabslovens § 178.

Stk. 3. Adgangen til at anvende bestemmelsen i stk. 1 ændres kun, hvis virksomhederne på balancetidspunktet tilsammen har overskredet eller ikke længere overskrider to af de tre størrelser i to på hinanden følgende regnskabsår.

§ 2d. Såfremt et selskab, der kan undlade at aflægge koncernregnskab efter § 2a eller § 2c, udarbejder et koncernregnskab, der offentliggøres for en videre kreds, finder bestemmelserne om koncernregnskaber, bortset fra § 62 og § 64, stk. 1, anvendelse.«

5. § 4 affattes således:

»§ 4. Årsregnskabet og koncernregnskabet skal opstilles på overskuelig måde i overensstemmelse med denne lov og regler, der er udstedt i henhold til loven.

Stk. 2. Årsregnskabet og koncernregnskabet skal give et retvisende billede af selskabets henholdsvis koncernens aktiver og passiver, økonomiske stilling samt resultatet.

Stk. 3. Hvis anvendelsen af bestemmelserne i eller i henhold til denne lov ikke er tilstrækkelig til at give et retvisende billede som nævnt i stk. 2, skal der gives yderligere oplysninger i årsregnskabet henholdsvis koncernregnskabet.

Stk. 4. Hvis anvendelse af bestemmelserne i eller i henhold til § 5, § 8 og kapitel 3 – 8 i særlige tilfælde vil stride mod kravet i stk. 2, skal de fraviges, således at dette krav opfyldes. En sådan fravigelse skal anføres i noter og behørigt begrundes med oplysning om, hvilken indvirkning fravigelsen har på selskabets hen-

holdsvis koncernens aktiver og passiver, økonomiske stilling samt resultatet.«

6. § 5, stk. 1, affattes således:

»Balance og resultatopgørelse skal opstilles i skematisk form. Selskabet kan vælge konto- eller beretningsform for henholdsvis balance og resultatopgørelse. For resultatopgørelsen kan der tillige vælges en opdeling efter posternes art eller funktion. Industriministeren fastsætter nærmere regler om opstillinger, oversigter, sammenligningstal og supplerende oplysninger hertil.«

7. §§ 6 og 7, §§ 9-15, § 17 og § 18, stk. 3, ophæves.

8. § 19 affattes således:

»§ 19. Under Immaterielle anlægsaktiver, bortset fra forsknings- og udviklingsomkostninger, kan kun opføres rettigheder, der er erhvervet mod vederlag.«

9. § 20, stk. 1, 2. pkt., § 23 og § 24, stk. 2, ophæves.

10. § 25, stk. 1-3, affattes således:

»Når særlige konkurrencemæssige hensyn tilsiger det, kan selskaber, der på balancetidspunktet ikke overskrider 2 af størrelserne i stk. 2, i resultatopgørelsen indføre en post benævnt bruttofortjeneste eller bruttotab ved at sammenligne visse poster, der fastsættes af industriministeren.

Stk. 2. De i stk. 1 nævnte størrelser er:

- 1) balancesum 50 mio. kr.
- 2) nettoomsætning 100 mio. kr.
- 3) gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i løbet af regnskabsåret 250.

Stk. 3. Balancesummen beregnes som summen af posterne under aktiver eller af posterne under anlægsaktiver og omsætningsaktiver. Det gennemsnitlige antal heltidsbeskæftigede, beregnes så vidt muligt efter de regler, der er fastsat i medfør af aktieselskabslovens § 178.«

11. § 36, stk. 1, affattes således:

»Udgifter til immaterielle anlægsaktiver, bortset fra forudbetalinger for sådanne, skal afskrives systematisk over en periode på højst 5 år, hvis de ikke udgiftsføres straks.«

12. § 40 affattes således:

»§ 40. Et selskab, der har kapitalandele i dattervirksomheder, kan i stedet for at værdiansætte kapitalandelene efter de foranstående bestemmelser i dette kapitel ansætte kapitalandelene til dattervirksomhedernes regnskabsmæssige indre værdi (indre værdis metode eller equity metoden).

Stk. 2. Den indre værdis metode kan også anvendes på kapitalandele i associerede virksomheder.

Stk. 3. Industriministeren fastsætter nærmere regler om behandlingen i resultatopgørelse, balance og noter af de nævnte kapitalandele, herunder opstilling, værdiansættelse, udligning og eliminering.«

13. I § 41 ændres »§§ 42-54« til: »§§ 42-54a«.

14. I § 43, *stk. 1*, indsættes efter »andel«: »af egenkapitalen«.

15. § 43, *stk. 3*, affattes således:

»*Stk. 3.* Angivelse af den pågældende virksomheds resultat og egenkapital kan udelades, hvis:

- 1) virksomheden ikke offentliggør sit årsregnskab, og selskabets andel i virksomhedens kapital er 50 pct. eller mindre,
- 2) virksomhedens regnskab indgår ved konsolidering i selskabets koncernregnskab eller
- 3) selskabet værdiansætter kapitalandelene i virksomheden efter den indre værdis metode, jf. § 40.«

16. § 46, *stk. 4 og 5*, ophæves.

17. Efter § 46 indsættes:

»§ 46a. Størrelsen af lån til samt pant, kaution eller garanti stillet for medlemmer af selskabets, eller dets moderselskabers direktion, bestyrelse eller repræsentantskab skal angives for hver kategori med oplysning om de væsentligste vilkår, herunder rentefod, og de beløb, der er tilbagebetalt i året.

Stk. 2. Størrelsen af lån til samt pant, kaution eller garanti stillet for andre virksomhedsdeltagere end moderselskaber samt for virksomhedsdeltagere i selskabets moderselskaber skal oplyses med særskilt angivelse af de i året tilbagebetalte beløb. Dette gælder dog ikke lån til og sikkerhedsstillelse for erhvervelse af aktier

eller anparter i selskabet af eller til medarbejdere i selskabet eller dets dattervirksomheder.

Stk. 3. Bestemmelsen i *stk. 1* og *stk. 2*, 1. pkt., gælder også tilgodehavender hos og sikkerhedsstillelser for personer, der står de i *stk. 1* og *stk. 2*, nævnte personer nær, jf. aktieselskabslovens § 115, *stk. 1* og anpartsselskabslovens § 84, *stk. 1*.«

18. § 51, *stk. 1, 2. pkt.*, affattes således:

»Hvis det ikke er nævnt i resultatopgørelsen, skal personaleudgifterne specificeres i Lønninger, Pensioner og Andre udgifter til social sikring.«

19. I § 52 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* Oplysningerne efter *stk. 1* og *stk. 2* skal tilsvarende gives for aktier eller anparter i selskabet, der indgår i dattervirksomhedernes beholdninger eller er erhvervet eller afhændet af dattervirksomhederne i regnskabsåret.«

20. § 53 ophæves.

21. Efter § 54 indsættes:

»§ 54a. Selskabet skal oplyse navn og hjemsted for de modervirksomheder, herunder udenlandske modervirksomheder, der udarbejder koncernregnskab for henholdsvis den største og mindste koncern, hvori selskabet indgår som dattervirksomhed, samt hvor de udenlandske modervirksomheders koncernregnskaber m.v. kan rekvireres.«

22. I § 55, *stk. 1, 1. pkt.*, ændres »§ 53« til: »§ 52, *stk. 3*.«

23. § 55, *stk. 2* affattes således:

»*Stk. 2.* De i *stk. 1* nævnte størrelser er:

- 1) balancesum 12 mio. kr.
- 2) nettoomsætning 24 mio. kr., og
- 3) gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i løbet af regnskabsåret 50.«

24. § 55, *stk. 4*, affattes således:

»*Stk. 4.* Balancesummen i *stk. 2* beregnes som summen af posterne under aktiver eller af posterne under anlægsaktiver og omsætningsaktiver. Det gennemsnitlige antal heltidsbeskæftigede beregnes så vidt muligt efter de regler, der er fastsat i aktieselskabslovens § 178.«

25. Kapitel 8 affattes således:

»KAPITEL 8

Koncernregnskaber

§ 57. Koncernregnskabet skal vise de konsoliderede virksomheders aktiver og passiver, økonomiske stilling samt resultatet, som om de var en enkelt virksomhed.

§ 58. Koncernregnskabet skal opstilles på overskuelig måde i overensstemmelse med denne lov og regler, der er udstedt i henhold til loven.

Stk. 2. Koncernregnskabet udarbejdes ved at sammendrage regnskaberne for de virksomheder, der er omfattet af konsolideringen, idet ensartede indtægter og udgifter samt aktiver og passiver sammenlægges.

Stk. 3. I de således sammendragne beløb foretages der udligning af den bogførte værdi af moderselskabets kapitalandele med den forholdsmæssige andel af dattervirksomhedernes regnskabsmæssige indre værdi. Endvidere foretages eliminerings af koncernvirksomhedernes indbyrdes mellemværender, indtægter og udgifter samt gevinst og tab.

§ 59. I koncernregnskabet værdiansættes aktiver og passiver efter ensartede metoder.

Stk. 2. I koncernregnskabet værdiansættes de konsoliderede virksomheders kapitalandele i associerede virksomheder til kapitalandelenes forholdsmæssige andel i de associerede virksomheders regnskabsmæssige indre værdi, medmindre kapitalandelene er af uvæsentlig betydning.

§ 60. I koncernregnskabet kan selskabet ved pro rata konsolidering medtage en virksomhed, som selskabet leder sammen med en eller flere andre virksomheder. Posterne i virksomhedens regnskab medtages i forhold til den andel, selskabet og dets dattervirksomheder besidder af virksomhedens egenkapital.

§ 61. Industriministeren fastsætter nærmere regler om opstilling, udligning, eliminerings og værdiansættelse m.v. i forbindelse med konsolideringen, herunder værdiansættelse af kapitalandele i associerede virksomheder til den regnskabsmæssige indre værdi, jf. § 59, samt bestemmelser om, hvilke noteoplysninger, der skal gives i koncernregnskabet.«

26. § 62, stk. 2 og 3, affattes således:

»Stk. 2. Selskaber, der er omfattet af § 55, kan undlade at indsende årsberetning. I så fald skal forslag til beslutning vedrørende anvendelse af selskabets overskud eller dækning af underskud tillige med de oplysninger, der kræves efter aktieselskabslovens § 28 a, stk. 4, og anpartsselskabslovens § 17 a, stk. 4, fremgå af årsregnskabet.

Stk. 3. I selskaber, der anvender stk. 2 eller §§ 2c, 25 eller 55, skal det af årsregnskabet, årsberetningen eller koncernregnskabet fremgå, at bestyrelse og direktion anser betingelserne for at anvende de omhandlede undtagelser for opfyldt.«

27. Efter § 62 indsættes:

»§ 62a. Årsregnskaber m.v. for dattervirksomheder, der er udeholdt af konsolideringen efter § 2b, stk. 2, og som ikke er omfattet af § 1, stk. 2, nr. 1, skal indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen sammen med koncernregnskabet.«

28. § 65, stk. 1, affattes således:

»Medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde den, der forsætlig eller groft uagtsomt overtræder § 2, stk. 1, § 2b, stk. 3, §§ 3-5, § 8, §§ 18 - 20, § 22, §§ 26-37, § 39, §§ 41-52, §§ 54-59, § 61 d, stk. 3, § 61e, stk. 1, 3. pkt., § 61h, stk. 1, § 61l, § 62, stk. 1-3, § 62a og § 63.«

29. I § 65 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. I forskrifter, der udstedes efter loven, kan der fastsættes straf af bøde for forsætlig eller groft uagtsomt overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.«

§ 2

I lov om aktieselskaber, jf. lovbekendtgørelse nr. 434 af 20. juni 1989, foretages følgende ændringer:

1. § 2 affattes således:

»§ 2. Et moderselskab udgør sammen med datterselskaberne en koncern.

Stk. 2. Et aktieselskab er et moderselskab, hvis det:

1) besidder flertallet af stemmerettighederne i et aktie- eller anpartsselskab,

- 2) er aktionær eller anpartshaver i et selskab og har ret til at udnævne eller afsætte et flertal af medlemmerne i selskabets bestyrelse eller, hvor et anpartsselskab ikke har nogen bestyrelse, direktion,
- 3) er aktionær eller anpartshaver og har ret til at udøve en bestemmende indflydelse over selskabet på grundlag af vedtægterne eller aftale med dette iøvrigt,
- 4) er aktionær eller anpartshaver og på grundlag af aftale med andre aktionærer eller anpartshavere råder over flertallet af stemmerettighederne i selskabet eller
- 5) besidder aktier eller anparter i et selskab og udøver en bestemmende indflydelse over dette.

Stk. 3. Et aktieselskab eller et anpartsselskab, med hvilket et moderselskab har en af de i stk. 2 nævnte forbindelser, er et datterselskab. Dette gælder dog ikke, såfremt den bestemmende indflydelse udøves på grundlag af vedtægter, hvis gyldighed er opretholdt ved § 168, stk. 5.

Stk. 4. Ved opgørelsen af stemmerettigheder og rettigheder til at udnævne eller afsætte medlemmer af ledelsesorganer medregnes rettigheder, der besiddes af moderselskabet og dets datterselskaber.

Stk. 5. Ved opgørelsen af stemmerettigheder i et datterselskab ses der bort fra stemmerettigheder, som knytter sig til aktier eller anparter, der besiddes af datterselskabet selv eller dets datterselskaber.«

2. § 39, stk. 1, affattes således:

»Fondsaktieemission kan ske ved overførsel til aktiekapitalen af beløb, som

- 1) kan uddeles som udbytte efter § 110, stk. 1,
- 2) er henlagt til overkursfonden, jf. § 111, stk. 3, nr. 2,
- 3) er henlagt til den særlige fond efter § 47, stk. 3, nr. 3,
- 4) er henlagt til opskrivningshenlæggelser efter årsregnskabslovens § 30, stk. 4, eller
- 5) er henlagt til reserverne i forbindelse med anvendelse af den indre værdis metode, jf. årsregnskabslovens § 40.«

3. § 44a, stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Generalforsamlingen kan kun træffe beslutning om anvendelse af nedsættelsesbeløbet til de i stk. 1, nr. 2-4, angivne formål, hvis bestyrelsen stiller eller godkender forslag herom. Der skal efter nedsættelsen være fuld dæk-

ning for aktiekapitalen samt de henlæggelser og reserver, der er bundne i henhold til lov og selskabets vedtægter.«

4. § 47, stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Efter en kapitalnedsættelse efter stk. 1 skal der være dækning for aktiekapitalen samt de henlæggelser og reserver, der er bundne i henhold til lov og selskabets vedtægter.«

5. § 49, stk. 3, 1. pkt., affattes således:

»Medarbejderne i et moderselskab og dets her i landet registrerede datterselskaber har ret til blandt medarbejderne og i overensstemmelse med § 177 at vælge et antal medlemmer af bestyrelsen i moderselskabet og suppleanter herfor (koncernrepræsentation), hvis de nævnte datterselskaber er aktie- eller anpartsselskaber, hvori moderselskabet besidder flertallet af stemmerettighederne, jf. § 2, stk. 4 og 5, og moderselskabet og de nævnte datterselskaber i de tre sidste år tilsammen gennemsnitligt har beskæftiget ialt mindst 35 medarbejdere.«

6. § 64, stk. 1 og 2, ophæves og i stedet indsættes som stk. 1:

»Bestyrelsesmedlemmer og direktører kan lønnes såvel med fast vederlag som med tantieme. Vederlaget må ikke overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejds omfang, samt hvad der må anses for forsvarligt i forhold til selskabets og, i moderselskaber, koncernens økonomiske stilling.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

7. §§ 109-111 affattes således:

»§ 109. Uddeling af selskabets midler til aktionærerne må kun finde sted som udbytte på grundlag af det senest godkendte årsregnskab eller som udlodning i forbindelse med nedsættelse af aktiekapitalen eller overkursfonden eller i forbindelse med selskabets opløsning.

§ 110. Som udbytte kan kun uddeles årets resultat (årets overskud) i henhold til det godkendte årsregnskab for sidste regnskabsår, overført overskud fra tidligere år og andre reserver, der ikke er bundne ifølge lov eller selskabets vedtægter, efter fradrag dels af overført underskud fra tidligere år og beløb, der i henhold til årsregnskabet iøvrigt fratrækkes egenkapitalen, dels af beløb, der skal henlægges i henhold til lov og selskabets vedtægter.

Stk. 2. Udbyttet må ikke overstige, hvad der er forsvarligt under hensyn til selskabets og, i moderselskaber, koncernens økonomiske stilling.

§ 111. Der skal foretages de henlæggelser, der er nødvendige efter selskabets økonomiske stilling. Vedtægterne kan foreskrive pligt til henlæggelse.

Stk. 2. Beløb, som selskabet ved aktietegning modtager som vederlag for aktierne ud over disses pålydende med fradrag af omkostninger ved selskabets stiftelse eller aktiekapitalens forhøjelse, skal henlægges til overkursfonden. Hertil henlægges også beløb, som selskabet har modtaget ved salg af aktier i henhold til § 40 eller som tilfalder selskabet i henhold til anpartsselskabslovens § 109a, stk. 3, 4. pkt.

Stk. 3. Overkursfonden kan helt eller delvist:

- 1) udlignes med underskud, der ikke dækkes af overført overskud og de reserver, der ikke er bundne ifølge lov og selskabets vedtægter,
- 2) overføres til aktiekapitalen (fondsemission), medmindre selskabet har et ikke udlignet underskud eller
- 3) anvendes til andre formål under de i § 46, stk. 1, angivne betingelser.«

§ 3

I lov om anpartsselskaber, jf. lovbekendtgørelse nr. 435 af 20. juni 1989, foretages følgende ændringer:

1. § 2 affattes således:

»§ 2. Et moderselskab udgør sammen med datterselskaberne en koncern.

Stk. 2. Et anpartsselskab er et moderselskab, hvis det:

- 1) besidder flertallet af stemmerettighederne i et anparts- eller aktieselskab,
- 2) er anpartshaver eller aktionær i et selskab og har ret til at udnævne eller afsætte et flertal af medlemmerne i selskabets bestyrelse eller, hvor et anpartsselskab ikke har nogen bestyrelse, direktion,
- 3) er anpartshaver eller aktionær og har ret til at udøve en bestemmende indflydelse over selskabet på grundlag af vedtægterne eller aftale med dette iøvrigt,
- 4) er anpartshaver eller aktionær og på grundlag af aftale med andre anpartshavere eller

aktionærer råder over flertallet af stemmerettighederne i selskabet eller

- 5) besidder anparter eller aktier i et selskab og udøver en bestemmende indflydelse over dette.

Stk. 3. Et anpartsselskab eller et aktieselskab, med hvilket et moderselskab har en af de i stk. 2 nævnte forbindelser, er et datterselskab.

Stk. 4. Ved opgørelsen af stemmerettigheder og rettigheder til at udnævne eller afsætte medlemmer af ledelsesorganer medregnes rettigheder, der besiddes af moderselskabet og dets datterselskaber.

Stk. 5. Ved opgørelsen af stemmerettigheder i et datterselskab ses der bort fra stemmerettigheder, som knytter sig til anparter eller aktier, der besiddes af datterselskabet selv eller dets datterselskaber.«

2. § 24, *stk. 1*, affattes således:

»Forhøjelse af indskudskapitalen ved fondsanparter kan ske ved overførsel til indskudskapitalen af beløb, som

- 1) kan uddeles som udbytte efter § 80, stk. 1,
- 2) er henlagt til opskrivningshenlæggelser efter årsregnskabslovens § 30, stk. 4, eller
- 3) er henlagt til reserverne i forbindelse med anvendelse af den indre værdis metode, jf. årsregnskabslovens § 40.«

3. § 26a, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2.* Generalforsamlingen kan kun træffe beslutning om anvendelse af nedsættelsesbeløbet til de i stk. 1, nr. 2-4, angivne formål, hvis der efter nedsættelsen er fuld dækning for indskudskapitalen samt de henlæggelser og reserver, der er bundne i henhold til lov og selskabets vedtægter.«

4. § 29, *stk. 2*, affattes således:

»*Stk. 2.* Efter en kapitalnedsættelse efter stk. 1 skal der være dækning for indskudskapitalen samt de henlæggelser og reserver, der er bundne i henhold til lov og selskabets vedtægter.«

5. § 32, *stk. 2, 1. pkt.*, affattes således:

»Medarbejderne i et moderselskab og dets her i landet registrerede datterselskaber har ret til blandt medarbejderne og i overensstemmelse med § 136 at vælge et antal medlemmer af bestyrelsen i moderselskabet og suppleanter herfor (koncernrepræsentation), hvis de nævnte datterselskaber er anparts- eller aktieselskaber,

hvori moderselskabet besidder flertallet af stemmerettighederne, jf. § 2, stk. 4 og 5, og moderselskabet og de nævnte datterselskaber i de tre sidste år tilsammen gennemsnitligt har beskæftiget ialt mindst 35 medarbejdere.«

6. § 45, stk. 1 og 2, ophæves og i stedet indsættes som stk. 1:

»Bestyrelsesmedlemmer og direktører kan lønnes såvel med fast vederlag som med tantieme. Vederlaget må ikke overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejds omfang, samt hvad der må anses for forsvarligt i forhold til selskabets og, i moderselskaber, koncernens økonomiske stilling.«

Stk. 3 bliver herefter stk. 2.

7. I § 76, stk. 3, ændres »§ 64, stk. 1, § 66, § 70, § 74 og § 75« til: »§ 61 b, stk. 1, § 61 d, § 61 h, § 61 k, stk. 1, og § 61 l i årsregnskabsloven, § 13, stk. 1, og § 17, stk. 2, i lov om statsautoriserede revisorer samt § 7, stk. 1, og § 10, stk. 2, i lov om registrerede revisorer.«

8. § 80 affattes således:

»§ 80. Som udbytte kan kun uddeles årets resultat (årets overskud) i henhold til det godkendte årsregnskab for sidste regnskabsår, overført overskud fra tidligere år og andre reserver, der ikke er bundne ifølge lov eller selskabets vedtægter, efter fradrag dels af overført underskud fra tidligere år og beløb, der i henhold til årsregnskabet fratrækkes egenkapitalen, dels af beløb, der skal henlægges i henhold til lov og selskabets vedtægter.

Stk. 2. Udbyttet må ikke overstige, hvad der er forsvarligt under hensyn til selskabets og, i moderselskaber, koncernens økonomiske stilling.«

§ 4

I lov om erhvervsdrivende fonde, jf. lovbeholdtgørelse nr. 571 af 27. september 1988, som ændret ved lov nr. 815 af 21. december 1988 og lov nr. 105 af 15. februar 1989, foretages følgende ændringer:

1. § 1, stk. 2, nr. 3, affattes således:

»3) har den i aktieselskabslovens § 2, stk. 2, jf. stk. 4 og 5, anførte forbindelse med et aktie- eller anpartsselskab eller med en anden virksomhed af den i nr. 1 eller 2 nævnte art eller«

2. I § 1, stk. 2, indsættes som nr. 4:

»4) udøver en bestemmende indflydelse over en anden virksomhed i henhold til vedtægt eller aftale uden at have den i nr. 3 anførte forbindelse med virksomheden.«

3. § 28, stk. 1, affattes således:

»For hvert regnskabsår udarbejder bestyrelsen og direktionen i overensstemmelse med lovgivningens og vedtægtens regler herom et årsregnskab bestående af resultatopgørelse, balance og noter. I moderfonde udarbejdes tillige et koncernregnskab, der består af resultatopgørelse, balance og noter. Endvidere udarbejdes en årsberetning. De opregnede dele udgør en helhed.«

4. I § 28, stk. 2, ændres »§ 1, stk. 2, § 2, stk. 3, §§ 3-9, kapitlerne 2-8a« til: »§ 1, stk. 2-4, § 2, stk. 3, §§ 2a-5, § 8, kapitlerne 3-8a«.

5. I § 28, stk. 3, nr. 1, indsættes efter »årsregnskabet«: »og koncernregnskabet«.

6. § 28, stk. 4 og 5, affattes således:

»Stk. 4. Moderfonde, der ikke omfattes af § 1, stk. 2, nr. 1 og 2, og som ej heller, bortset fra konvertible gældsbreve, har tilgodehavender hos eller har stillet sikkerhed for dattervirksomheder, kan, når forholdene taler derfor, udarbejde koncernregnskabet ved alene at konsolidere dattervirksomhedernes regnskaber. I så fald skal der i årsberetningen gives oplysning om anvendelse af denne fremgangsmåde med angivelse af koncernens årsresultat og egenkapital opgjort efter reglerne i kapitel 8 i årsregnskabsloven. Angivelse af koncernens årsresultat og egenkapital kan udelades, hvis kapitalandelen værdiansættes i moderfondens årsregnskab i medfør af årsregnskabslovens § 40.

Stk. 5. Er en fond ved en vedtægtsbestemmelse eller aftale knyttet til en erhvervsdrivende virksomhed eller en anden fond, skal der redegøres herfor i fondens årsregnskab eller i årsberetningen.«

7. I § 28, stk. 6, 1. pkt. og 2. pkt., indsættes efter »årsregnskabet«: »og koncernregnskabet«.

§ 5

I lov om forsikringsvirksomhed, jf. lovbeholdtgørelse nr. 127 af 23. marts 1984, som æn-

dret senest ved lov nr. 325 af 24. maj 1989, foretages følgende ændringer:

1. § 4, stk. 1–3, ophæves og i stedet indsættes:

»Et moderselskab udgør sammen med datterselskaberne en koncern.

Stk. 2. Et forsikringsselskab er et moderselskab, hvis det:

- 1) besidder flertallet af stemmerettighederne i et aktie- eller anpartsselskab,
- 2) er aktionær eller anpartshaver i et selskab og har ret til at udnævne eller afsætte et flertal af medlemmerne i selskabets bestyrelse eller, hvor et anpartsselskab ikke har nogen bestyrelse, direktion,
- 3) er aktionær eller anpartshaver og har ret til at udøve en bestemmende indflydelse over selskabet på grundlag af vedtægterne eller aftale med dette i øvrigt,
- 4) er aktionær eller anpartshaver og på grundlag af aftale med andre aktionærer eller anpartshavere råder over flertallet af stemmerettighederne i selskabet eller
- 5) besidder aktier eller anparter i et selskab og udøver en bestemmende indflydelse over dette.

Stk. 3. Et aktieselskab eller et anpartsselskab, med hvilket et moderselskab har en af de i stk. 2 nævnte forbindelser, er et datterselskab.

Stk. 4. Ved opgørelsen af stemmerettigheder og rettigheder til at udnævne eller afsætte medlemmer af ledelsesorganer medregnes rettigheder, der besiddes af moderselskabet og dets datterselskaber.

Stk. 5. Ved opgørelsen af stemmerettigheder i et datterselskab ses der bort fra stemmerettigheder, som knytter sig til aktier eller anparter, der besiddes af datterselskabet selv eller dets datterselskaber.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 6.

2. § 38, stk. 3, affattes således:

»*Stk. 3.* Generalforsamlingen kan kun træffe beslutning om anvendelse af nedsættelsesbeløbet til de i stk. 2, nr. 2–4, angivne formål, hvis bestyrelsen stiller eller godkender forslag herom. Der skal efter nedsættelsen være fuld dækning for aktiekapitalen samt de henlæggelser og reserver, der er bundne i henhold til lov og selskabets vedtægter.«

3. § 39, stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Efter kapitalnedsættelsen skal der være fuld dækning for aktiekapitalen samt de henlæggelser og reserver, der er bundne i henhold til lov og selskabets vedtægter.«

4. § 57, stk. 1, affattes således:

»Fondsaktieemission kan ske ved overførsel til aktiekapitalen af beløb, som

- 1) kan uddeles som udbytte efter § 135,
- 2) er henlagt til overkursfonden, jf. § 60, stk. 2, nr. 2, eller
- 3) er henlagt til den særlige fond efter § 39, stk. 3, nr. 3.«

5. § 60 affattes således:

»§ 60. Beløb, som selskabet ved aktietegning modtager som vederlag for aktierne ud over disses pålydende med fradrag af omkostninger ved selskabets stiftelse eller aktiekapitalens forhøjelse, skal henlægges til overkursfonden. Hertil henlægges også beløb, som selskabet har modtaget ved salg af aktier i henhold til § 58.

Stk. 2. Overkursfonden kan helt eller delvis:

- 1) udlignes med underskud, der ikke dækkes af overført overskud og de reserver, der ikke er bundne ifølge lov og selskabets vedtægter,
- 2) overføres til aktiekapitalen (fondsemission), medmindre selskabet har et ikke udlignet underskud eller
- 3) anvendes til andre formål under de i § 38, stk. 5, angivne betingelser.«

6. § 83, stk. 3, 1. pkt., affattes således:

»Medarbejderne i et moderselskab og dets her i landet registrerede datterselskaber har ret til blandt medarbejderne og i overensstemmelse med § 84 at vælge et antal medlemmer af bestyrelsen i moderselskabet og suppleanter herfor (koncernrepræsentation), hvis de nævnte datterselskaber er aktie- eller anpartsselskaber, hvori moderselskabet besidder flertallet af stemmerettighederne, jf. § 4, stk. 4 og 5, og moderselskabet og de nævnte datterselskaber i de tre sidste år tilsammen gennemsnitligt har beskæftiget i alt mindst 35 medarbejdere.«

7. § 101, stk. 1 og 2, ophæves og i stedet indsættes som stk. 1:

»Bestyrelsesmedlemmer og direktører kan lønnes såvel med fast vederlag som med tantieme. Vederlaget må ikke overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbej-

dets omfang, samt hvad der må anses for forsvarligt i forhold til selskabets, og i moderselskaber, koncernens økonomiske stilling.«

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 2 og 3.

8. § 137, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Udbytte til aktionærer, rente til garantier eller udbetaling til medlemmer i gensidige selskaber må ikke overstige, hvad der er forsvarligt under hensyn til selskabets og, i moderselskaber, koncernens økonomiske stilling.«

§ 6

Stk. 1. Loven træder i kraft 1. april 1991, og bestemmelserne i § 2, nr. 1 og 3-7, § 3, nr. 1 og 3-8, § 4, nr. 1 og 2, samt § 5, nr. 1-3 og 5-8, finder anvendelse fra denne dato.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 1 og § 4, nr. 3-7, finder anvendelse på regnskabsår, der begynder 1. april 1991 eller senere.

Stk. 3. Bestemmelserne i § 2, nr. 2, § 3, nr. 2, samt § 5, nr. 4, finder anvendelse fra datoen for den første ordinære generalforsamling, på hvil-

ken der træffes afgørelse om godkendelse af et årsregnskab, der er omfattet af denne lov.

§ 7

Stk. 1. Et moderselskab kan anvende lempelserne i årsregnskabslovens § 2c, når koncernen ved afslutningen af det første regnskabsår, der begynder 1. april 1991 eller senere, ikke overstiger to af de størrelseskriterier, der er fastlagt i paragraffens første stykke.

Stk. 2. Et selskab kan anvende lempelserne i årsregnskabslovens § 25 og § 55, når det ved afslutningen af det første regnskabsår, der begynder 1. april 1991 eller senere, ikke overstiger to af de størrelseskriterier, der er fastsat i disse paragraffer.

§ 8

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som landsdelenes særlige forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning.

Lovforslaget tager sigte på at gennemføre 7. direktiv om konsoliderede regnskaber (83/349/EØF), som blev vedtaget i Ministerrådet den 13. juni 1983. Direktivet er optaget som bilag til lovforslaget.

Begrebet konsolidering dækker sammendragningen af koncernvirksomhedernes regnskaber i ét regnskab, det konsoliderede regnskab (koncernregnskabet).

Formålet med direktivet er at samordne de nationale lovgivninger om udarbejdelse af konsoliderede regnskaber for at gennemføre målene for regnskabsoplysningernes sammenlignelighed og ligeværdighed.

Baggrunden herfor er, at et betydeligt antal selskaber indgår i økonomiske helheder af flere virksomheder, hvorfor der må udarbejdes konsoliderede regnskaber, for at de økonomiske oplysninger om disse helheder af virksomheder kan bringes til selskabsdeltagernes og tredjemands kundskab.

Direktivet skal ses i sammenhæng med en række andre selskabsretlige direktiver, der har til formål at samordne medlemslandenes nationale lovgivninger på det selskabsretlige område, navnlig 4. direktiv fra 1978 om årsregnskaberne for visse selskabsformer, der i Danmark er gennemført ved lov nr. 284 af 10. juni 1981 om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v. (årsregnskabsloven).

Efter 7. direktivs art. 49 skal medlemsstaterne inden 1. januar 1988 have gennemført den nødvendige lovgivning til gennemførelse af direktivets bestemmelser i national ret, således at bestemmelserne finder anvendelse fra den 1. januar 1990.

2. Lovforslagets hovedpunkter.

Lovforslaget vil i overensstemmelse med direktivets krav i mange henseender justere enkeltbestemmelser i årsregnskabsloven til udviklingen i regnskabspraksis.

På flere områder frembyder forslaget nydannelser i forhold til gældende dansk regnskabspraksis og selskabsret. Det drejer sig bl.a. om:

- Ændringer i definitionen af koncernforhold i årsregnskabsloven, aktieselskabsloven, anpartsselskabsloven, lov om erhvervsdrivende fonde og lov om forsikringsvirksomhed
- Fritagelse for aflæggelse af delkoncernregnskaber (konsolidering på mellemliggende koncernniveau)
- Udeladelse af visse dattervirksomheder af koncernregnskabet
- Fritagelse for koncernregnskabspligt på grund af koncernens størrelse
- Ændrede bestemmelser om lempelser på grund af selskabets/koncernens størrelse
- Adgang til at anvende den indre værdis metode på associerede virksomheder
- Ændring i grundlaget for beregning af tantieme i aktie- og anpartsselskabslovene og i lov om forsikringsvirksomhed samt ophævelse af pligten til at henlægge til lovpligtig reservefond i aktieselskaber.

Forslaget indebærer endvidere en væsentlig udbygning af reglerne om koncernregnskabs udarbejdelse, opstilling m.v. i årsregnskabslovens kapitel 8.

De mere teknisk betonedede bestemmelser i årsregnskabsloven og direktivet overføres til en bekendtgørelse, der udstedes af industriministeren. Det drejer sig især om bestemmelserne om skemaopstillinger, de nærmere bestemmelser om den indre værdis metode samt om konsolidering (koncernregnskabsudarbejdelse).

Om lovforslagets nærmere indhold henvises til pkt. 5.

3. Direktivets indhold.

Direktivet bygger i det store hele på koncernen-
hedsteorien, det vil sige, at det er koncernen som økonomisk enhed, der beskrives, og denne beskrives som en samlet økonomisk virksomhed. Konsolidering indebærer, at koncernvirksomhedernes regnskaber sammendrages, idet kapitalandele i dattervirksomhederne udignes med disses aktiver og passiver, ligesom interne transaktioner og mellemværender elimineres.

Direktivet indeholder ikke nogen definition af concernbegrebet, idet en sådan først kan forventes ved vedtagelsen af 9. direktiv om materiel concernret. Indtil da er fastlæggelsen af en concerndefinition overladt til de enkelte medlemsstaters lovgivning. I direktivet anvendes derfor udelukkende terminologien konsoliderede regnskaber.

Direktivets udgangspunkt er, at enhver herskende virksomhed er forpligtet til at aflægge et konsolideret regnskab, hvis der i koncernen blot indgår én virksomhed, der er aktie-, kommanditaktie- eller anpartsselskab, idet der dog er mulighed for at begrænse konsolideringspligten til kun at omfatte koncerner, hvor modervirksomheden er et aktie-, kommanditaktie- eller anpartsselskab.

Direktivet består af 6 afdelinger, der omhandler følgende forhold:

1. Forudsætninger for udarbejdelse af konsoliderede regnskaber, herunder hvilke virksomheder, der skal udarbejde konsolideret regnskab, og hvilke virksomheder, der skal indgå i konsolideringen.
2. Metoderne for konsoliderede regnskabers opstilling, værdiansættelse af aktiver og passiver og mindstekrav til noter.
3. Den konsoliderede beretning.
4. Revision af konsoliderede regnskaber.
5. Konsoliderede regnskabers offentlighed.
6. Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser.

4. Høring.

Et af Industriministeriet udarbejdet lovudkast har været behandlet i Industriministeriets Selskabsretspanel. I panelet er følgende myndigheder og organisationer repræsenteret: Assurandør-Societetet, Butikshandelens Fællesråd, Danmarks Rederiforening, Den Danske Bankforening, Det Danske Handelskammer, Håndværksrådet, Industrirådet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Advokatrådet, Danske Andelselskaber, Industriministeriet samt Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

På grundlag af selskabsretspanelets oplæg har Erhvervs- og Selskabsstyrelsen udarbejdet et endeligt lovudkast, der – tilligemed et udkast til bekendtgørelse – har været sendt i høring hos de ovennævnte organisationer samt hos følgende organisationer og myndigheder:

Foreningen af Registrerede Revisorer, Danmarks Nationalbank, Danske Investeringsforeningers Fællesrepræsentation, Skatteministeriet, Boligstyrelsen, Fondsregistret, Danmarks Sparekasseforening, Provsbankforeningen samt Den Danske Finansanalytikerforening.

5. Lovforslagets indhold.

Lovforslaget vedrører en større ændring i årsregnskabsloven samt mindre ændringer i aktie- og anpartsselskabslovene, lov om erhvervsdrivende fonde samt lov om forsikringsvirksomhed.

Overalt i lovforslaget er anvendt udtrykket *concernregnskaber* i stedet for direktivets udtryk konsoliderede regnskaber.

5.1. I overensstemmelse med en af direktivets valgmuligheder foreslås, at pligten til at aflægge concernregnskab kun omfatter modervirksomheder, der er aktie- eller anpartsselskaber (eller kommanditaktieselskaber). Samtlige virksomheder inden for koncernen er som udgangspunkt omfattet af konsolideringspligten, uanset organisationsform. Forslaget svarer i denne henseende til den gældende årsregnskabslov.

Bortset fra, at den regnskabsmæssige concern også omfatter dattervirksomheder, der ikke er aktie- eller anpartsselskaber, svarer forslaget til *concerndefinition* i årsregnskabsloven i det væsentlige til concerndefinitionen i selskabslovene, men de enkelte tilfælde er mere præcist beskrevet end i selskabslovene.

På denne baggrund er det fundet hensigtsmæssigt at bringe concerndefinitionen i selskabslovene i overensstemmelse med definitionen i årsregnskabsloven, dog således at concerndefinitionen efter selskabslovene fortsat kun omfatter dattervirksomheder, der er aktie- eller anpartsselskaber. Som en konsekvens af den ændrede concerndefinition i selskabslovene, foreslås også concerndefinitionen i lov om erhvervsdrivende fonde og lov om forsikringsvirksomhed ændret.

5.2. I årsregnskabsloven er ingen udtrykkelige bestemmelser om undtagelse fra kravet om aflæggelse af concernregnskab i moderselskaber.

I overensstemmelse med direktivet er der efter lovforslaget i visse tilfælde mulighed for at *fritage moderselskaber på underconcernniveau* fra aflæggelse af concernregnskab, såfremt moderselskaber på højere niveauer aflægger concernregnskab.

Det drejer sig om situationer, hvor det niveauhøjere concernregnskab aflægges af en modervirksomhed med hjemsted inden for et EF-land. Der er dog adgang til at fastsætte visse kompensierende oplysningskrav samt særlige regnskabsaflæggelseskrav af hensyn til offentlige myndigheder og virksomhedernes medarbejdere.

Moderselskaber i underkoncerner, hvis værdipapirer – aktier eller obligationer og lignende – er optaget til officiel notering på en fondsbørs i et EF-land, er ikke omfattet af fritagelsesbestemmelserne.

5.3. I følgende tilfælde kan *dattervirksomheder udelades af konsolideringen*:

- hvis virksomheden er af uvæsentlig betydning i forhold til det retvisende billede,
- hvis betydelige eller vedvarende hindringer i væsentlig grad begrænser selskabets udøvelse af sine rettigheder over virksomhedens aktiver eller ledelse,
- hvis de nødvendige oplysninger ikke kan indhentes inden for en rimelig frist eller uden uforholdsmæssigt store omkostninger, eller
- hvis kapitalandele i dattervirksomheden alene besiddes med henblik på overdragelse.

En dattervirksomhed skal udelades af konsolideringen, hvis den udøver aktiviteter, som er så forskellige fra de øvrige koncernvirksomheder, at dens medtagelse i koncernregnskabet ville stride mod kravet om det retvisende billede.

5.4. Der er i lovforslaget optaget nye bestemmelser om *lempelser på grund af koncernens størrelse*.

Den nugældende lovgivning forlanger koncernregnskab for alle moderselskaber uanset størrelse. 7. direktiv giver imidlertid mulighed for at fritage selskaber i koncerner op til en betydelig størrelse fra pligten til at udarbejde koncernregnskaber.

I overensstemmelse med indstillingen fra flertallet i selskabsretspanelet foreslås, at et moderselskab, hvor ingen af koncernvirksomhedernes værdipapirer er optaget til officiel notering på en fondsbørs i et EF-land, kan undlade at udarbejde koncernregnskab, hvis koncernvirksomhederne på balancetidspunktet ikke tilsammen overskrider to af følgende størrelser:

- 1) Balancesum 12 mio. kr.
- 2) Nettoomsætning 24 mio. kr.
- 3) Gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i løbet af regnskabsåret 50.

Det anslås, at antallet af pligtige koncernregnskabsaflæggelser som følge af denne samt de undtagelsesbestemmelser, der i øvrigt foreslås, vil blive reduceret med 60 til 75 pct.

De nævnte størrelser ligger væsentligt under direktivets, der er henholdsvis 6,2 mio. ECU (ca. 50 mio. kr.), 12,8 mio. ECU (ca. 100 mio. kr.) og 250 medarbejdere.

5.5. I overensstemmelse med selskabsretspanelets indstilling foreslås også *forhøjelser af de eksisterende grænser i*

- årsregnskabslovens § 25 (undtagelser fra at vise omsætningen for så vidt angår små og mellemstore selskaber) samt
- § 55 og § 62, stk. 2, (undtagelser fra en række særlige notekrav samt fra pligten til at offentliggøre årsberetningen for små selskaber).

De foreslåede lempelser, der udnytter muligheder-

ne efter 4. direktiv fuldt ud, vil omfatte 95 pct. respektive 80 pct. af alle danske selskaber.

5.6. *Den indre værdis metode* (equity-metoden) er en værdiansættelsesmetode, hvorefter kapitalandele i dattervirksomheder ansættes til den regnskabsmæssigt opgjorte indre værdi af dattervirksomhederne. Metoden indebærer i hovedtræk, at et selskab indtægt- eller udgiftsfører sin forholdsmæssige andel i dattervirksomheders resultat - altså ikke bare et eventuelt udbytte - og op- eller nedskriver kapitalandele i disse med det indtægt- eller udgiftsførte beløb.

Den gældende årsregnskabslovs § 40 åbner adgang til i moderselskabets årsregnskab at anvende denne metode for kapitalandele i dattervirksomheder.

I overensstemmelse med kravene i 7. direktiv foreslås for så vidt angår *koncernregnskabet*, at moderselskabets kapitalandele i associerede virksomheder skal ansættes til andelenes regnskabsmæssige indre værdi.

Medlemsstaterne kan også tillade eller foreskrive, at kapitalandele i associerede virksomheder i *moderselskabets årsregnskab* værdiansættes efter den indre værdis metode.

Da det er naturligt, at moderselskabet i både koncernregnskab og årsregnskab kan anvende samme metode, således at der er overensstemmelse mellem resultaterne i de to regnskaber, foreslås § 40 udvidet til også at omfatte kapitalandele i associerede virksomheder.

5.7. I overensstemmelse med kravene i 7. direktiv foreslås kapitel 8 i årsregnskabsloven om *koncernregnskaber* ændret væsentligt. Det foreslås, at de gældende bestemmelser i kapitlet ophæves og erstattes af nye bestemmelser, der fastlægger de grundlæggende regler om koncernregnskabers udarbejdelse og opstilling.

De nærmere regler om udligning, eliminering, værdiansættelse, notekrav m.v. i forbindelse med koncernregnskabsudarbejdelsen skal fastsættes i en bekendtgørelse. Denne vil indholdsmæssigt følge de detaljerede regler i direktivet.

5.8. Selskabsretspanelet har anbefalet en *ændring af reglerne for tantiemeberegning*, herunder begrænsningerne i tildeling af tantieme.

I overensstemmelse hermed foreslås selskabslovene ændret, således at selve hovedreglen om ledelsens vederlagsformer fastholdes, og det i øvrigt overlades til et forsvarlighedskriterium, hvor stort vederlag der faktisk kan gives. Også koncernens forhold inddrages i bedømmelsen af vederlagets forsvarlighed.

Selskabsretspanelet har endvidere anbefalet, at bestemmelserne om *lovpålagt reservefond i aktieselskaber ophæves*, idet disse nu må anses for upåkrævede og forældede. Herved opnås en forenkling af lovgiv-

ningen, uden at nogen værdifuld regulering sættes over styr.

På denne baggrund foreslås, at der i aktieselskabsloven alene bliver tale om en generel pligt til foretagets henlæggelser, der er nødvendige efter selskabets økonomiske stilling, og at muligheden for en vedtægtsforeskrevet pligt til henlæggelse opretholdes.

Som er konsekvens af disse forslag, foreslås tilsvarende ændringer i lov om forsikringsvirksomhed.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser.

Lovforslaget skønnes ikke at indebære økonomiske eller administrative konsekvenser af væsentlig betydning for det offentlige.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Stk. 1 er en konsekvensændring i forbindelse med det af Folketinget ved 3. behandling den 15. december 1989 vedtagne forslag til realkreditlov (L26).

Indarbejdelsen af 7. direktiv i årsregnskabsloven nødvendiggør justeringer af nogle af de eksisterende definitioner og tilføjelse af yderligere definitioner i stk. 2.

Selskab i nr. 1 er den virksomhed, for hvilken der aflægges årsregnskab eller koncernregnskab.

Virksomhedsdeltager i nr. 2 er anvendt i stedet for det hidtidige *selskabsdeltager*, fordi koncerner kan omfatte andre virksomheder end aktie- og anpartsselskaber.

Definitionerne i nr. 3 og 4 svarer til henholdsvis nr. 2 og 3 i den hidtidige affattelse.

I den nugældende § 1, stk. 2, nr. 6, er definitionen af *associerede virksomheder* baseret på 4. direktivs art. 17, der definerede begrebet kapitalinteresser. Med 7. direktivs art. 33, stk. 1, er der nu vedtaget en definition på associerede virksomheder, hvorfor årsregnskabslovens definition skal indpasses herefter. De væsentligste ændringer efter nr. 5 er, at der lægges vægt på den betydelige indflydelse, selskabet/koncernen udøver på den associerede virksomheds driftsmæssige og finansielle ledelse, og at formodningsreglen i sidste punktum i stedet for andele af kapitalen er baseret på besiddelsen af stemmerettigheder.

Forslaget indeholder ikke nogen definition af kapitalinteresser, idet særlige poster for kapitalinteresser, der ikke er kapitalandele i associerede virksomheder, som påpeget af selskabsretspanelet, vil udgøre en unødvendig komplicering af regnskaberne uden nævneværdig nytte for regnskabsbrugerne. Definitioner

på kapitalinteresser og associerede virksomheder vil for Danmarks vedkommende i praksis oftest føre til samme resultat.

Vedrørende *moderselskaber* i nr. 6 bemærkes, at 7. direktiv ikke indeholder nogen egentlig koncerndefinition, idet en sådan først kan forventes ved vedtagelsen af 9. direktiv om materiel koncernret. Indtil da er fastlæggelsen af en koncerndefinition overladt til de enkelte medlemsstaters lovgivning.

I direktivet anvendes udelukkende terminologien konsoliderede regnskaber: Ud fra hensynet til brugerne har selskabsretspanelet fundet det hensigtsmæssigt kun at anvende ét begreb for koncernens regnskab, nemlig koncernregnskab.

Direktivet foreskriver som hovedregel aflæggelse af koncernregnskab for alle typer modervirksomheder – herunder enkeltmandsvirksomheder – hvis blot et aktieselskab eller et anpartsselskab indgår i koncernen.

Medlemsstaterne er dog ikke bundet til at forlange koncernregnskabsaflæggelse i alle typer modervirksomheder. Dette er udnyttet i forslaget, således at koncernregnskabsaflæggelse kun kræves efter årsregnskabsloven, hvis modervirksomheden er et aktie- eller anpartsselskab.

Erhvervsdrivende fonde bliver dog også omfattet af de foreslåede nye bestemmelser, idet disse fonde aflægges koncernregnskaber efter reglerne i årsregnskabsloven, jf. § 28, stk. 2, i lov om erhvervsdrivende fonde.

Medlemsstaterne kan undlade at foreskrive koncernregnskabspligt for nogle af de i direktivet opregnede koncernsammenhænge. Forslaget gennemfører i overensstemmelse med selskabsretspanelets forslag ikke direktivets fakultative bestemmelse i art. 12 om koncernregnskabsaflæggelse for vandrette (sideordnede) koncerner. Ingen af de øvrige medlemsstater bortset fra Grækenland har indført regler herom.

Forslaget bevarer i årsregnskabsloven en definition af koncerner, der i videst muligt omfang indholdsmæssigt svarer til de nugældende regler i aktieselskabslovens § 2. Dette er sket ved udover direktivets mindstekrav i art. 1, stk. 1, at anvende den fakultative bestemmelse om koncernregnskabspligt som følge af faktisk udøvelse af bestemmende indflydelse i art. 1, stk. 2, litra a. Herved dækkes praktisk taget samme område som i aktie- og anpartsselskabslovenes nugældende koncerndefinition, men tilfældene vil være mere præcist beskrevet end i selskabslovene.

Det bemærkes dog, at selskaber, der er koncernforbundne ved aftale efter litra c og d, samt selskaber, hvori der faktisk udøves bestemmende indflydelse efter litra e, omfatter en lidt videre kreds af selskaber end aktieselskabslovens § 2, stk. 2, idet denne be-

stemmelse i modsætning til direktivet også kræver en betydelig andel i det underliggende selskabs driftsresultat som koncernbetingselse.

På den anden side er koncerndefinitionen indskrænket i forhold til de nugældende regler, idet forslaget overalt kræver, at den bestemmende indflydelse kun gælder som koncernindikation, hvis moderselskabet er virksomhedsdeltager eller i det mindste besidder aktier eller anparter.

Til de enkelte definitioner i nr. 6 bemærkes:

Litra a. Bestemmelsen dækker i det store hele det samme område som § 2, stk. 1, i aktieselskabsloven. Dog omfatter bestemmelsen også stemmerettigheder knyttet til kapitalandele, der er givet i sikkerhed (pant) til moderselskabet.

Litra b. Medens de situationer, der er beskrevet i dette litra, indholdsmæssigt ville være dækket af aktieselskabslovens nugældende § 2, stk. 2, er den udtrykkelige beskrivelse af situationen ny. Det praktiske antal tilfælde vil antageligt ikke blive stort, da situationen oftest samtidig vil være dækket enten af litra a eller af litra c.

Litra c. Også denne situation, hvor den bestemmende indflydelse følger af aftale mellem moderselskabet og den pågældende dattervirksomhed, er omfattet af aktieselskabslovens nugældende § 2, stk. 2.

Litra d. Denne situation, hvor den bestemmende indflydelse følger af aftale mellem virksomhedsdeltagerne, således at en af dem – moderselskabet – reelt råder over andre deltagers stemmerettigheder, vil også kunne udledes af aktieselskabslovens nugældende § 2, stk. 2.

Litra e. Medens koncernregnskabsaflæggelse er pligtig i de foregående tilfælde allerede på grund af retten til at udøve bestemmende indflydelse, kræves for at pligten skal indtræde i dette tilfælde, at selskabet faktisk skal udøve bestemmende indflydelse. Også sådanne situationer dækkes af aktieselskabslovens nugældende § 2, stk. 2.

Det bemærkes, at der – i modsætning til litra b, c og d – ikke efter litra e kræves, at moderselskabet er virksomhedsdeltager, men blot at det besidder kapitalandele i en anden virksomhed, f.eks. som panthaver.

Dattervirksomheder i nr. 7 er som hidtil en funktion af definitionen på moderselskaber.

At en virksomhed, der er underlagt et moderselskabs dattervirksomhed, samtidig er det øverste moderselskabs dattervirksomhed, vises ved udtrykket »direkte eller indirekte«.

Koncernvirksomheder i nr. 8 svarer til nugældende § 1, stk. 2, nr. 7.

Konsoliderede virksomheder i nr. 9 omfatter de koncernvirksomheder (moder- og dattervirksomheder indenfor en koncern), hvis regnskaber (årsregnskaber

eller forskudte perioderegnskaber) indgår i koncernregnskabet (det konsoliderede regnskab efter direktivet). I overensstemmelse med direktivet er der efter forslaget visse tilfælde, hvor en dattervirksomheds regnskab kan eller skal udelades af koncernregnskabet.

Tilknyttede virksomheder i nr. 10 er alle de virksomheder, der hører til den samlede koncern, der er underlagt det øverste moderselskab. Set fra et selskab på et lavere niveau i koncernen vil der være tale om:

- 1) den pågældende virksomheds egne dattervirksomheder,
- 2) selskabets umiddelbare moderselskab og dets øvrige dattervirksomheder,
- 3) eventuelle øvrige moderselskaber opefter i koncernstrukturen og alle disse moderselskabers øvrige dattervirksomheder.

Herved indgår også de såkaldte søstervirksomheder, d.v.s. dattervirksomheder af koncernens moderselskaber, i definitionen på tilknyttede virksomheder.

Ved beregningen efter *stk. 3* af faktorer, der giver ret til at udøve bestemmende indflydelse over en anden virksomhed bruges summen af de rettigheder i den pågældende virksomhed, der besiddes af et selskab og alle dets dattervirksomheder. Dette gælder også, hvor rettigheder kun besiddes af dattervirksomheder.

Ved beregningen af det antal stemmerettigheder, som ligger til grund for forholdstallet, skal efter *stk. 4* fradrages summen af de stemmerettigheder, der besiddes af virksomheden selv (den pågældende dattervirksomhed eller associerede virksomhed) og alle dens dattervirksomheder.

Til nr. 2

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse. Blot er det i *stk. 1* tydeliggjort, at koncernregnskabet består af samme elementer som årsregnskabet. Ved »helhed« forstås, at alle de opregnede dele indgår i samme dokument og kan underskrives og offentliggøres som et samlet dokument. Ligeledes omfatter en revisionspåtegning hele dokumentet. Det vil også være muligt at samordne opstillinger og noter fra årsregnskab og koncernregnskab, sålænge overskuelighedskravet i årsregnskabslovens § 4, stk. 1, overholdes, og der ikke skabes tvivl om ansvarsforholdene.

Til nr. 3

Redaktionelle ændringer.

Til nr. 4

Reglen i § 2a implementerer direktivets art. 7 og 8 og betyder, at det moderselskab, der selv er dattervirksomhed – og som efter loven skulle udarbejde sit eget koncernregnskab – kan undlade at udarbejde dette, og i stedet indsende et niveauhøjere koncernregnskab aflagt i en EF-medlemsstat til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen til offentliggørelse sammen med selskabets eget årsregnskab.

I overensstemmelse med selskabsretspanelets anbefaling har man ikke fundet anledning til at implementere direktivets art. 11, der giver mulighed for at fritage et moderselskab for at udarbejde koncernregnskab, såfremt selskabet er datterselskab af en virksomhed *uden for EF*.

Styrelsen kan i forbindelse med indsendelse og offentliggørelse forlange, at regnskaberne suppleres med yderligere oplysninger, såfremt det medlemsland, i henhold til hvis ret det overordnede koncernregnskab er udarbejdet, stiller mindre vidtgående krav end efter denne lov.

Da regnskabsoffentligheden i høj grad er af hensyn til danske regnskabsbrugere, kan styrelsen også i nødvendigt omfang kræve, at det pågældende koncernregnskab affattes på dansk. Et sådant krav gælder allerede for årsregnskaber i henhold til § 4 i bekendtgørelse nr. 40 af 12. januar 1989.

Medtagelse af en dattervirksomhed i koncernregnskabet ved konsolidering sker ved sammendragning af posterne i resultatopgørelse og balance. Det kan være unødvendigt eller er endog uhensigtsmæssigt at stille krav om, at medtagelsen af en dattervirksomhed sker på denne måde. Opregningen af undtagelser i § 2b, stk. 1, nr. 1-4, svarer til bestemmelserne i direktivets art. 13.

Nr. 2 sigter til de tilfælde, hvor moderselskabet i realiteten er frataget muligheden for at udøve de rettigheder, der er grundlaget for koncernforholdet. Der kan f.eks. være tale om en dattervirksomhed, der har hjemsted i et land, der på grund af undtagelsestilstand eller krig lægger retlige eller faktiske hindringer i vejen for udøvelse af den bestemmende indflydelse på dattervirksomhedens ledelse, eller ligefrem båndlægger væsentlige aktiver af betydning for hvervsaktiviteterne.

Bestemmelsen i nr. 3 bør anvendes med forsigtighed, og det vil ofte være mere relevant i stedet at basere koncernregnskabet på skønnede tal, som der redegøres for i noterne. Er der kun tale om mindre mangler, bør dattervirksomheden under alle omstændigheder medtages, således at forholdet forklares i noterne med påpegelse af usikkerheden.

Besiddes kapitalandelene i dattervirksomheden blot med henblik på en overdragelse, altså en midlertidig besiddelse, kan dattervirksomheden efter nr. 4

udelades af koncernregnskabet. Det forudsættes, at der er tale om en reel hensigt til overdragelse, og at kapitalandelene søges solgt, således at bestemmelsen normalt kun får betydning for besiddelser i et eller to år. Fortsætter besiddelsen udover en sådan periode, må dattervirksomheden inddrages i koncernregnskabet.

Efter § 2b, stk. 3, skal dattervirksomheder, eventuelt hele underkoncerner, udelades fra koncernregnskabet, hvis deres regnskab ikke kan indgå heri på en meningsfyldt måde, og det retvisende billede dermed ikke opnås.

Bestemmelsens anvendelsesområde er meget snævert. Det forhold, at en koncern har karakter af et konglomerat, der omfatter såvel produktionsvirksomheder, handelsvirksomheder som servicevirksomheder af forskellig art medfører ikke, at de pågældende virksomheder kan udelades af koncernregnskabet. Bestemmelsen har navnlig betydning i tilfælde, hvor en dattervirksomhed driver virksomhed af en helt anden art, end den der normalt kan udøves af selskaber, der er omfattet af årsregnskabsloven, såsom bankvirksomhed eller forsikringsvirksomhed.

§ 2c undtager mindre koncerner for koncernregnskabspligten. Udarbejdelsen af koncernregnskaber anses for at være en byrde for et selskab, og selskabsretspanelet har derfor fundet, at pligten til at udarbejde et sådant regnskab kun bør opretholdes for selskaber af en vis størrelse, hvor nytten af et koncernregnskab og den interesse, omverdenen har i at kunne gøre sig bekendt med et sådant regnskab, står i rimeligt forhold til udgiften og ulejligheden ved at udarbejde regnskabet.

Direktivet giver i art. 6 mulighed for at fritage selskaber af en efter danske forhold betydelig størrelse for pligten til at udarbejde koncernregnskaber under forudsætning af, at ingen af koncernvirksomhedernes værdipapirer er optaget til officiel notering på en fondsbørs i en medlemsstat. Det foreslås, at mindre virksomheder fritages for pligten til at udarbejde et sådant regnskab. Forslagets størrelsesgrænser svarer til art. 11 (små selskaber) i 4. direktiv.

Det anslås, at antallet af selskaber, der skal aflægge koncernregnskab, vil blive reduceret med mellem 60 og 75 pct. som følge af denne bestemmelse og undtagelsesbestemmelsen i § 2a. I 1987 modtog Erhvervs- og Selskabsstyrelsen 4.543 koncernregnskaber (herunder koncernredegørelser), og i 1988 5.494. Det betyder formentligt, at kun mellem 1.500 og 2.000 selskaber vil være pligtige til at aflægge koncernregnskab fremover.

Det foreslås i § 2 d, at selskaber, der udarbejder koncernregnskab, selv om de ikke er forpligtede her til, skal aflægge regnskabet efter lovens regler. For-

F. t. l. vedr. visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v.

målet hermed er at sikre, at også sådanne koncernregnskaber opfylder lovens kvalitetskrav. Regnskaberne skal dog ikke indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i medfør af § 62 og § 64, stk. 1. Såfremt regnskaberne er bestemt til internt brug, finder bestemmelsen således ikke anvendelse.

Til nr. 5

Bestemmelserne i § 4 svarer i det væsentlige til de nugældende, dog således at de nu også dækker udarbejdelsen af koncernregnskabet. Det præciseres endvidere, hvilke bestemmelser i loven der er omfattet af fravigelsespligten i *stk. 4*.

Til nr. 6

Bemyndigelsen i § 5 for industriministeren til at fastsætte nærmere bestemmelser om opstillinger, oversigter, sammenligningstal og supplerende oplysninger hertil erstatter årsregnskabslovens bestemmelser herom med henblik på at overføre bestemmelserne med de ændringer, der følger af 7. direktiv til en bekendtgørelse.

Ifølge Industriministeriets bekendtgørelse nr. 146 af 16. marts 1988 udøves de beføjelser, der efter bl.a. årsregnskabsloven er tillagt industriministeren, af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Til nr. 7

Årsregnskabslovens §§ 6 og 7, §§ 9-15, § 17 og § 18, *stk. 3*, overføres med visse tilpasninger til bekendtgørelse.

Til nr. 8

§ 19, *stk. 1*, ændres redaktionelt. *Stk. 2-5* overføres med tilpasninger til bekendtgørelse.

Til nr. 9

§ 20, *stk. 1, 2. pkt.*, § 23 og § 24, *stk. 2*, overføres med tilpasninger til bekendtgørelse.

Til nr. 10

Der foreslås en ny affattelse af § 25, der tillader sammendrag af nettoomsætningen med visse andre poster af konkurrencemæssige hensyn. Forslaget medfører, at størrelsesgrænserne følger 4. direktivs art. 27 vedrørende grænserne for store og mellemstore virksomheder. Disse grænser blev forhøjet ved ændringsdirektiv 84/569/EØF til hhv. 6,2 mio. ECU og 12,8 mio. ECU, idet antal medarbejdere forblev uændret.

Som følge af den generelle henvisning i § 58, *stk. 1*, gælder denne bestemmelse også for koncernregnska-

ber, idet den nugældende § 60, der gjorde § 25 anvendelig på koncerner, ophæves.

Bestemmelserne om hvilke poster, der kan sammendrages, fastsættes af industriministeren.

Til nr. 11

Konsekvensændring.

Til nr. 12

§ 40 i årsregnskabsloven giver adgang til i moderselskabets årsregnskab at ansætte kapitalandele i dattervirksomheder til den regnskabsmæssigt opgjorte indre værdi af dattervirksomhederne. De ændringer, der ved 7. direktiv er foretaget af 4. direktivs art. 59 om den indre værdis metode, gør det nødvendigt og naturligt at foretage ændringer i § 40. Samtidigt er det fundet hensigtsmæssigt at overføre de tekniske bestemmelser til bekendtgørelse.

I overensstemmelse med direktivets muligheder, er adgangen til at anvende den indre værdis metode i forslaget udstrakt til også at gælde kapitalandele i associerede virksomheder.

Et selskab, der vælger at benytte den indre værdis metode for dattervirksomheder, skal efter *stk. 1* anvende denne metode for alle dattervirksomheder. Tilsvarende gælder ved anvendelse af metoden for associerede virksomheder.

Værdiansættelsen af kapitalandele efter den indre værdis metode sker principielt efter reglerne for koncernregnskaber.

Det bemærkes, at den praksis, hvorefter et selskabs indtægter og udgifter i et personligt ansvarligt selskab, f.eks. et interessentskab, regnskabsføres umiddelbart i den personligt ansvarlige deltagers (fysisk eller juridisk person) regnskab, forudsættes bibeholdt, idet resultatføringen er i overensstemmelse med realisationsprincippet i § 26, *stk. 1, nr. 3, litra a*. Her er altså ikke tale om anvendelse af equity-metoden.

Til nr. 13

Konsekvensændring.

Til nr. 14 og 15

Ændringerne i § 43, *stk. 1 og 3*, er af redaktionel karakter og er en konsekvens af nr. 25.

Til nr. 16 og 17

Det foreslås, at bestemmelserne i *stk. 4 og 5* i § 46, overføres med enkelte redaktionelle ændringer til en særskilt § 46a sammen med et nyt *stk. 3*. Det nye *stk. 3* er en konsekvens af ændringerne i aktionærlånsbestemmelserne som følge af lov nr. 282 og 283 af 9. juni

1982 om ændring af henholdsvis aktieselskabsloven og anpartsselskabsloven. Ved lovændringerne blev forbudsbestemmelserne udstrakt til også at omfatte nærtstående til selskabsdeltagere og ledelsesmedlemmer. Det følger af § 46a, at såvel lovlige som ulovlige dispositioner skal omtales i noterne.

Til nr. 18

Konsekvensændring.

Til nr. 19

På grundlag af direktivets krav om, at der i årsberetningen skal gives oplysninger om antal og pålydende værdi af kapitalandele i selskabet, der besiddes af dette selv og af dets dattervirksomheder, bliver oplysningskravene om selskabets egne kapitalandele (nugældende § 52) og om dattervirksomheders kapitalandele i moderselskabet (nugældende § 53) stort set identiske. Det er derfor fundet hensigtsmæssigt at sammenfatte kravene i en paragraf.

Til nr. 20

Konsekvensændring.

Til nr. 21

Bestemmelsen er ny i dansk ret. For den, der ønsker at gøre sig bekendt med et selskabs økonomiske situation, er det en oplysning af betydning, om selskabet ejes eller på anden måde er underlagt et andet selskabs bestemmende indflydelse, og i bekræftende fald hvilket selskab.

Ikke alle modervirksomhedernes navne skal oplyses, men kun det moderselskab, der ligger umiddelbart over selskabet i koncernstrukturen, samt det øverste moderselskab i koncernen.

Til nr. 22

Konsekvensændring.

Til nr. 23

4. direktivs art. 11 tillader medlemsstaterne at lempe kravene med hensyn til noteoplysninger for små selskaber. Denne mulighed er delvis udnyttet i den nugældende affattelse af § 55 – med størrelsesgrænser for hhv. balancesum, nettoomsætning og gennemsnitligt antal medarbejdere på 2 mio.kr., 4 mio.kr. og 10 medarbejdere.

I overensstemmelse med selskabsretspanelets indstilling foreslås størrelsesgrænserne forhøjet til hhv. 12 mio.kr., 24 mio.kr. og 50 heltidsbeskæftigede medarbejdere. Derved er 4. direktivs nuværende størrelsesgrænser udnyttet fuldt ud.

Ændringerne af størrelsesgrænserne i § 55 vil tillige få betydning for pligten efter § 62 til at indsende årsberetning til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, idet § 62 henviser til størrelsesgrænserne i § 55. Der henvises endvidere til tilføjelsen i § 62, stk. 2, under nr. 26.

Til nr. 24

Konsekvensændring.

Til nr. 25

Mens §§ 57-60 fastsætter de grundlæggende bestemmelser om koncernregnskabet, overlader § 61 de mere tekniske regler for udarbejdelse af koncernregnskaber (konsolidering) til en bekendtgørelse.

§ 57 fastslår direktivets grundlæggende regel (art. 26, stk. 1), hvorefter koncernregnskabet skal vise de konsoliderede virksomheders aktiver og passiver, økonomiske stilling samt resultatet, som om de til sammen udgør en enkelt virksomhed.

§ 58 omhandler i hovedtræk reglerne om opstilling af koncernregnskabet og det sammendrag af koncernvirksomhedernes regnskaber (konsolidering), hvorved koncernregnskabet dannes.

Stk. 1 gør alle reglerne i årsregnskabsloven og bekendtgørelsen om opstilling m.v. anvendelige på koncernregnskabet. Det forudsættes, at der sker de tilpasninger, der følger af de særlige forhold, som gør sig gældende for koncernregnskaber. Tilpasningerne vil navnlig skulle ske med hensyn til omposteringer som følge af, at nogle poster vil få en anden rolle i koncernsammenhæng end, når de kun betragtes ud fra de enkelte selskabers synsvinkel.

Det forudsættes i overensstemmelse med 7. direktivs art. 28, at der i koncernregnskabet oplyses om væsentlige ændringer i koncernens sammensætning af virksomheder. Dette vil muliggøre en meningsfyldt sammenligning af koncernregnskaber fra et år til et andet. Når der er tale om væsentlige ændringer, vil en tilpasning af tallene i koncernregnskabet's åbningsbalance og dermed resultatopgørelse kunne tilgodes oplysningsbehovet, som det også er forudsat i direktivets art. 28. Foretages der tilpasning, skal det anføres i noterne og behørigt begrundes tilligemed angivelse af dens indvirkning, jf. § 26, stk. 2.

Det forudsættes endvidere, at der i koncernregnskabet vil kunne ske et tilsvarende sammendrag som tilladt efter årsregnskabslovens § 25, således at koncernresultatopgørelsen ved opfyldelse af samme størrelsesgrænser kan undlade at vise nettoomsætning m.v.

Fremgangsmåden ved konsolidering, der vil blive nærmere fastlagt i bekendtgørelse, består i, at ensartede poster i resultatopgørelser og balancer sammenlægges post for post, samt at der foretages udligning

af moderselskabets kapitalandele i dattervirksomhederne med disses egenkapital og eliminering af mellemværender og indbyrdes transaktioner mellem koncernvirksomhederne. Sammenlægningen skal omfatte samtlige indtægter og udgifter samt aktiver og passiver, efter at elimineringer og udligning har fjernet de poster, der kun er af intern karakter i koncernen.

Minoritetsinteresser, d.v.s. kapitalandele som ikke ejes af koncernvirksomheder, opføres særskilt både i resultatopgørelse og balance.

EGNE AKTIER, hvorved forstås aktier eller anpartar i moderselskabet, som besiddes (d.v.s. er erhvervet til eje eller pant) af moderselskabet selv eller af en konsolideret dattervirksomhed, udlignes ikke.

Koncernregnskabet kan kun give et retvisende billede af koncernens økonomiske stilling, jf. årsregnskabslovens § 4, dersom alle virksomhedernes aktiver og passiver værdiansættes efter samme metoder. Dette fastslås i § 59, stk. 1.

Kapitalandele i associerede virksomheder kan i moderselskabets eget regnskab værdiansættes efter den indre værdis metode, jf. § 40 som foreslået i nr. 12. I koncernregnskabet skal både moderselskabets og de konsoliderede dattervirksomheders kapitalandele i associerede virksomheder værdiansættes til indre værdi, jf. § 59, stk. 2.

Et joint venture er ikke en dattervirksomhed, men kan efter omstændighederne være en associeret virksomhed. 7. direktiv åbner i art. 32 og 34, nr. 4, mulighed for, at deltagerne i et sådant foretagende i deres koncernregnskaber medtager deres andel i den fælles virksomhed ved konsolidering med de fornødne tilpasninger, blot således at alle poster medtages med den brøkdel, som vedkommende deltager besidder i foretagendet. Pro rata konsolidering kan træde i stedet for den ellers obligatoriske anvendelse af equity-metoden efter § 59, stk. 2. I overensstemmelse med selskabsretspanelets indstilling er denne mulighed medtaget i forslaget til ny § 60.

Direktivets bestemmelser om noter til koncernregnskabet (art. 34 og 35) foreslås gennemført ved bekendtgørelse, jf. § 61.

Til nr. 26

Tilføjjelsen til § 62, stk. 2, er foreslået for at sikre, at de i aktieselskabslovens § 28 a og anpartsselskabslovens § 17 a krævede oplysninger til årsberetningen offentliggøres, uanset at årsberetningen ikke offentliggøres.

På grundlag af de praktiske erfaringer hos Erhvervs- og Selskabsstyrelsen foreslås i § 62, stk. 3, at gøre bevisskravene for anvendelse af lovens lempelsesregler mere fleksible, i overensstemmelse med en i

praksis ofte anvendt fremgangsmåde, hvorved opfyldelse af lempelsesbetingelserne kan anføres i selve årsregnskabet eller en indsendt årsberetning i stedet for i et særskilt dokument. Revisors særskilte attestation på sådanne erklæringer bliver således unødvendig, da revisor må tage forbehold i sin påtegning, hvis betingelserne ikke er opfyldt. Skulle styrelsen have behov for særlig dokumentation, er der adgang hertil i medfør af årsregnskabslovens § 64, stk. 2.

Til nr. 27

Virksomheder, hvis regnskab efter § 2b, stk. 2, ikke medtages i koncernregnskabet, skal efter § 62a gøre deres årsregnskaber offentligt tilgængelige, jf. direktivets art. 14, stk. 3, 2. pkt. Dette sker ved, at årsregnskaberne med eventuelle koncernregnskaber indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen til offentliggørelse. Den indsendelsespligtige virksomhed er det moderselskab, der udarbejder det koncernregnskab, virksomheden udelades fra.

Til § 2

Til nr. 1

Selskabsretspanelet har foreslået, at der i forbindelse med nye definitioner for den regnskabsmæssige koncern – også indføres nye koncerndefinitioner i selskabslovene.

Panelet fandt det unødvendigt kompliceret, at fastholde én definition af koncerner i årsregnskabsloven og en anden i de to selskabslove. Da definitionen i årsregnskabsloven i det store hele er direktivfæstet, vil overensstemmelse efter panelets opfattelse kun opnås ved i de to selskabslove at erstatte den nuværende § 2 med en tekst svarende til årsregnskabslovens § 1, stk. 2, nr. 6 og 7, samt stk. 3 og 4. Der opnås herved en ønskelig forenkling af lovgivningen. Der henvises iøvrigt til bemærkningerne til forslaget § 1, nr. 1.

§ 2 fastslår i stk. 1 – i lighed med nugældende stk. 3 – at moderselskaber og datterselskaber udgør en koncern. Det bemærkes, at forslaget kun lader virksomheder, der er aktieselskaber eller anpartsselskaber, omfatte af definitionen – i modsætning til årsregnskabsloven, hvorefter den regnskabsmæssige koncern omfatter aktie- eller anpartsselskaber som moderselskaber og iøvrigt enhver anden form for erhvervsvirksomhed som dattervirksomhed. Panelet har ikke ønsket en væsentlig udvidelse af det materielle koncernbegreb i forhold til de nugældende regler i selskabslovene.

De enkelte faktorer efter stk. 2, som etablerer koncernforbindelsen, er de samme som efter forslaget til årsregnskabslovens § 1, stk. 2, nr. 6.

Stk. 3 svarer til dattervirksomhedsdefinitionen i forslaget til årsregnskabslovens § 1, stk. 2, nr. 7.

Stk. 4 og 5 svarer indholdsmæssigt til forslaget til årsregnskabslovens § 1, stk. 3 og 4. *Stk. 4* dækker i det store hele bestemmelserne i selskabslovens nugældende § 2, stk. 1, 2. pkt.

Stk. 5 er en konsekvens af reglen i aktieselskabslovens § 67, stk. 3, 1. pkt., hvorefter stemmeret ikke kan udøves for egne aktier.

Den foreslåede ændring af § 2 må antages at være uden umiddelbar praktisk betydning for det meget store flertal af danske selskabsgrupper.

Til nr. 2

§ 39, *stk. 1*, er en konsekvens af forslagens nr. 7 (ophævelse af lovpligtig reservefond), dels konsekvensændringer som følge af de foreslåede ændringer i årsregnskabsloven. Herved tydeliggøres, hvilke af de i aktieselskabsloven eller årsregnskabsloven opregnede reserver, der kan anvendes til fondsemission.

Til nr. 3

§ 44a, *stk. 2* er en konsekvens af forslagens nr. 7 (ophævelse af lovpligtig reservefond). Samtidig tydeliggøres, hvilke henlæggelser under posten egenkapital, der skal være i behold efter nedsættelsen. Det præciseres blandt andet, at opskrivningshenlæggelser skal være i behold efter nedsættelsen, jf. årsregnskabslovens § 30. En overkursfond skal være i behold, medmindre man samtidig nedsætter den ved opfyldelse af kravene om proklama m.v. i aktieselskabslovens § 46, stk. 1, om foranstaltninger til beskyttelse af kreditorerne i tilfælde af kapitalnedsættelse (proklama), jf. aktieselskabslovens § 111, stk. 3, nr. 3.

Til nr. 4

Konsekvensændring som følge af forslagens nr. 7 (ophævelse af lovpligtig reservefond). Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til nr. 3.

Til nr. 5

§ 49, *stk. 3, 1. pkt.*, er en konsekvens af nr. 1 om ændring af koncerndefinitionen i aktieselskabslovens § 2. Bestemmelsen tilsigter at lade pligten til koncernrepræsentation omfatte i det væsentlige samme områder som efter den nugældende § 49, stk. 3, 1. pkt.

Til nr. 6

§ 64, *stk. 1*, erstatter de første to stykker i den nugældende bestemmelse. Den nøje regulering af grundlaget for tantiemberegning og begrænsninger i tildeling af tantieme ophæves i overensstemmelse

med selskabsretspanelets indstilling og erstattes af en bestemmelse, der fastholder selve hovedreglen om ledelsens vederlagsformer og iøvrigt overlader det til forsvarlighedsbetragtninger, hvor stort vederlag, der faktisk kan gives. Da moderselskabers ledelser i vidt omfang også deltager i koncernledelsen, er det fundet hensigtsmæssigt også at inddrage koncernens forhold under forsvarlighedskriteriet.

Bestemmelsen vil udgøre en væsentlig liberalisering på området, men de generelt holdte betingelser anses for tilstrækkelige til at modvirke misbrug.

Til nr. 7

§ 109 indeholder en konsekvensændring som følge af forslaget om ophævelse af lovpligtig reservefond.

§ 110, *stk. 1*, er en konsekvens af forslaget om ophævelse af lovpligtig reservefond, ligesom der er sket en terminologisk tilpasning til årsregnskabsloven.

I *stk. 2* foreslås, at det alene er forsvarlighedsbetragtninger ud fra selskabets eller en eventuel koncerns økonomiske stilling, der udover *stk. 1* skal bestemme udbytteuddelingen i moderselskabet. Uforsvarlig udbytteuddeling kan f.eks. være uddelinger, der skader selskabets stilling ved tømning af dets likviditet.

§ 111 er ændret i overensstemmelse med selskabsretspanelets forslag om at ophæve pligten til at henlægge til lovpligtig reservefond i aktieselskaber. De nugældende regler i § 111, stk. 1, kræver opbygning af reservefonden til 25 pct. Efter selskabsretspanelets opfattelse er de konsolideringer, der opnås, for ubetydelige til at retfærdiggøre bestemmelsen. Desuden forekommer der vanskeligheder som følge af bestemmelsens sammenstød med henlæggelsesbestemmelserne ved anvendelse af årsregnskabslovens § 40.

Stk. 1 indeholder derfor alene en generel pligt til at foretage nødvendige henlæggelser, når selskabets forhold gør dette nødvendigt. 2. pkt. svarer i realiteten til de hidtidige regler på dette område.

Stk. 2 omhandler som hidtil overkursfonden. Dette er tydeliggjort, bl.a. ved henvisning til bestemmelserne om poster for overkursfond i årsregnskabsloven. Endvidere er gentaget den nugældende bestemmelses krav om, at provenue fra ikke afhentede fondsaktier efter § 40, der efter udløbet af fristen tilfalder selskabet, optages i overkursfonden.

I forbindelse med omdannelse af aktieselskaber til anpartsselskaber tilfalder provenuet for ikke afhentede aktier selskabet, jf. anpartsselskabslovens § 109a. Det præciseres i *stk. 2*, at dette provenue også skal modsvares af en henlæggelse til overkursfonden.

Stk. 3 svarer i store træk til det nugældende *stk. 3, Nr. 1* er tilpasset terminologien i § 110, stk. 1, og præciserer samtidigt, hvilke poster i egenkapitalen, der

skal forbruges først. Nr. 2 er alene tilpasset terminologisk, medens der i nr. 3 er sket en præcisering af, hvilke betingelser i § 46, der skal opfyldes for frigørelse af overkursfonden. Bestemmelserne tager ikke stilling til spørgsmålet om kompetence til frigørelse af fonden. Her må aktieselskabslovens øvrige regler, navnlig om generalforsamlingens beslutningskompetence og nødvendig stemmeflerhed, tages i anvendelse.

Udtrykket udligning er anvendt for at præcisere, at der er tale om en fjernelse af den omhandlede post i egenkapitalen – forbrug af overkursfonden – ved udligning med underskud.

Bestemmelsen berører ikke den i praksis ofte anvendte mulighed for at bibeholde posten – og dermed overkursfonden – med underskudet optaget som en fradragspost i egenkapitalen (årsregnskabslovens §§ 10 og 11, EGENKAPITAL, V Overført overskud eller underskud). I dette tilfælde er der pligt til først at anvende senere overskud til udligning med underskudet. Først derefter kan overskudsfordeling, f.eks. udbytteuddeling finde sted.

Til § 3

Til nr. 1

Der henvises til bemærkningerne til § 2, nr. 1.

Til nr. 2

Ændringerne er foreslået som en konsekvens af § 2, nr. 2. Opregningen af anvendelige reserver og henlæggelser tager højde for, at der foreligger færre krav om bundne henlæggelser m.v. i anpartsselskaber end i aktieselskaber.

Til nr. 3

Der henvises til bemærkningerne til § 2, nr. 3.

Til nr. 4

Der henvises til bemærkningerne til § 2, nr. 4.

Til nr. 5

Der henvises til bemærkningerne til § 2, nr. 5.

Til nr. 6

Der henvises til bemærkningerne til § 2, nr. 6.

Til nr. 7

Redaktionel tilføjelse som følge af lov nr. 815 af 21. december 1988.

Til nr. 8

§ 80 foreslåes ændret som en konsekvens af forslagens § 2, nr. 7 og under hensyntagen til, at der i anpartsselskabsloven ikke er bestemmelser om lovbefalede henlæggelser, svarende til aktieselskabslovens § 111.

Til § 4

Til nr. 1 og 2

§ 1, stk. 2, nr. 3, er en konsekvens af forslagens § 2, nr. 1 og bringer hermed koncerndefinitionen i lov om erhvervsdrivende fonde i overensstemmelse med definitionen i selskabslovene. Dog omfatter definitionen som hidtil ikke blot aktieselskaber og anpartsselskaber, men også andre erhvervsvirksomheder, jf. lovens § 2.

Det nye § 1, stk. 2, nr. 4, dækker de tilfælde, hvor fondens bestemmende indflydelse i en dattervirksomhed ikke beror på ejerskab eller besiddelse af kapitalandele. Nr. 4 supplerer således koncerndefinitionen efter nr. 3 med det formål at bibeholde den nugældende afgrænsning for erhvervsdrivende fonde.

Til nr. 3

§ 28, stk. 1, er en konsekvens af § 1, nr. 3, vedrørende årsregnskabslovens § 2, stk. 1.

Til nr. 4

Konsekvensændringer som følge af de efter § 1 foreslåede ændringer i årsregnskabsloven.

Til nr. 5

Ændringen i § 28, stk. 3, nr. 1, fastslår, at den for fondes årsregnskaber fastsatte pligt til udsønderinger m.v. i opstillingsskemaerne også gælder for fondes koncerntregnskaber.

Til nr. 6

Ændringen i § 28, stk. 4, tilpasser bestemmelserne til årsregnskabslovens terminologi og de nye koncerntregnskabsregler efter forslagens § 1.

I stk. 5 præciseres, at bestemmelsen, foruden vedtægtsbestemmelse, også omfatter tilfælde, hvor fonden er knyttet til en erhvervsdrivende virksomhed eller en anden fond ved aftale.

Til nr. 7

Efter forslaget udvides bemyndigelsen i § 28, stk. 6, til også at omfatte fastsættelse af regler vedrørende koncerntregnskaber.

Til § 5

Til nr. 1

Der henvises til bemærkningerne til § 2, nr. 1. Det bemærkes, at koncernreglerne i lov om forsikringsvirksomhed som hidtil kun finder anvendelse, hvor moderselskabet er et forsikringsselskab, jf. lovens § 3, stk. 1. Det hidtidige stk. 4 bevares som stk. 6. Bestemmelsen blev indsat i loven i forbindelse med lov nr. 325 af 24. maj 1989 om ændring af lov om forsikringsvirksomhed, § 1, nr. 1, og der henvises til bemærkningerne til denne bestemmelse.

Til nr. 2

Der henvises til bemærkningerne til § 2, nr. 3.

Til nr. 3

Der henvises til bemærkningerne til § 2, nr. 4.

Til nr. 4

Ændringerne er foreslået som en konsekvens af § 2, nr. 2. Dog er bestemmelserne om overførsel fra opskrivningshenlæggelser og fra reserver i forbindelse med anvendelse af indre værdis metode ikke medtaget, da disse egenkapitalposter ikke forekommer i forsikringsselskaber. Den nugældende bestemmelse i § 57, stk. 1, 2. pkt., hvorefter fondsaktieemission i visse tilfælde kun kan ske med Finanstilsynets samtykke, udgår herefter, da den foreslåede bestemmelse udtømmende opregner de forekommende muligheder for fondsaktieemission.

Til nr. 5

Ændringen er foreslået som en konsekvens af § 2, nr. 7, jf. aktieselskabslovens § 111, stk. 2 og 3.

Stk. 2 er ny, da lov om forsikringsvirksomhed i modsætning til aktieselskabsloven hidtil ikke har haft udtrykkelige bestemmelser om anvendelsen af overkursfonden.

Til nr. 6

Der henvises til bemærkningerne til § 2, nr. 5.

Til nr. 7

Der henvises til bemærkningerne til § 2, nr. 6.

Til nr. 8

Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til den foreslåede affattelse af aktieselskabslovens § 110, stk. 2, jf. forslaget § 2, nr. 7, idet formuleringen som hidtil er tilpasset det forhold, at gensidige selskaber, der udøver forsikringsvirksomhed, også er omfattet af lov om forsikringsvirksomhed.

Til § 6

Det foreslås, at lovændringen træder i kraft 1. april 1991 således at de bestemmelser, der ikke er knyttet til selve årsregnskabet og det eventuelle koncernregnskab finder anvendelse fra denne dato. De øvrige bestemmelser, med undtagelse af § 2, nr. 2, § 3, nr. 2, samt § 5, nr. 4, finder anvendelse for regnskabsår, der begynder 1. april 1991 eller senere. Dette indebærer, at de ændrede regnskabsbestemmelser for så vidt angår års- og koncernregnskaber, der følger kalenderåret, får virkning for kalenderåret 1992 og senere.

For så vidt angår § 2, nr. 2, § 3, nr. 2, samt § 5, nr. 4, vedrørende de reserver og henlæggelser, der kan anvendes til fondsemission, finder reglen i stk. 3 anvendelse. Sker fondsemission på en ekstraordinær generalforsamling efter 1. april 1991, men før den ordinære generalforsamling, vil der foreligge et årsregnskab aflagt efter de nugældende regler, hvorfor det er uhensigtsmæssigt at lade de nye bestemmelser finde anvendelse på denne fondsemission.

Til § 7

I *stk. 1* foreslås, at *koncerner*, der opfylder størrelseskriterierne i det første regnskabsår efter lovens ikrafttræden, er omfattet af lempelsesbestemmelserne i § 2c, selvom de ikke har opfyldt kriterierne i to på hinanden følgende år. Denne løsning fremgår ikke direkte af direktivteksten, men er anvendt i andre medlemsstater.

I *stk. 2* foreslås, at *selskaber*, der opfylder størrelseskriterierne i det første regnskabsår efter lovens ikrafttræden, er omfattet af lempelsesbestemmelserne i § 25 og § 55, selvom de ikke har opfyldt kriterierne i de to på hinanden følgende år.

II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

RÅDET

RÅDETS SYVENDE DIREKTIV

af 13. juni 1983

på grundlag af traktatens artikel 54, stk. 3, litra g), om konsoliderede regnskaber

(83/349/EØF)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE
FÆLLESSKABER HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig artikel 54, stk. 3, litra g),

under henvisning til forslag fra Kommissionen ⁽¹⁾,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet ⁽²⁾,

under henvisning til udtalelse fra Det økonomiske og sociale Udvalg ⁽³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

Rådet vedtog den 25. juli 1978 direktiv 78/660/EØF ⁽⁴⁾ om samordning af de nationale lovgivninger om årsregnskaberne for visse selskabsformer; et betydeligt antal selskaber indgår i helheder af flere virksomheder; der må udarbejdes konsoliderede regnskaber, for at de finansielle oplysninger om disse helheder af virksomheder kan bringes til selskabsdeltagernes og tredjemands kundskab; det er således nødvendigt at samordne de nationale lovgivninger om konsoliderede regnskaber for at gennemføre målene for disse oplysningers sammenlignelighed og ligeværdighed;

ved fastlæggelsen af forudsætningerne for at udarbejde konsoliderede regnskaber må der tages hensyn til de

tilfælde, hvor den bestemmende indflydelse bygger både på et flertal af stemmerettighederne og på aftaler, når sådanne er tilladt; medlemsstaterne må endvidere i givet fald have tilladelse til at omfatte det tilfælde, hvor den faktiske udøvelse af den bestemmende indflydelses under visse omstændigheder er sket på grundlag af en minoritetsbesiddelse; medlemsstaterne må endvidere have tilladelse til at omfatte tilfældet med helheder af virksomheder, der indbyrdes er ligestillede;

samordningen vedrørende konsoliderede regnskaber har til hensigt at beskytte de interesser, der knytter sig til kapitalsselskaber; denne beskyttelse indebærer, at der skal udarbejdes konsoliderede regnskaber, når et sådant selskab indgår i en helhed af virksomheder, og at udarbejdelsen af disse konsoliderede regnskaber i det mindste er obligatorisk, når det pågældende selskab er en modervirksomhed; det er endvidere for at opnå fuldstændige oplysninger nødvendigt, at en dattervirksomhed, når den selv er modervirksomhed, udarbejder et konsolideret regnskab; en sådan modervirksomhed kan dog, og skal under visse omstændigheder, undtages fra pligten til at udarbejde et sådant konsolideret regnskab, såfremt der ydes dens selskabsdeltagere og tredjemand tilstrækkelig beskyttelse;

for helheder af virksomheder, der ikke overstiger en vis størrelse, kan det være berettiget at undtage fra pligten til at udarbejde konsoliderede regnskaber; der må derfor opstilles maksimalgrænser for en sådan undtagelse; heraf følger, at medlemsstaterne enten kan fastsætte, at overskridelsen af den numeriske grænse for ét af de tre kriterier er tilstrækkelig til ikke at anvende undtagelsen, eller vedtage lavere numeriske grænser end de i direktivet fastsatte;

⁽¹⁾ EFT nr. C 121 af 2. 6. 1976, s. 2.

⁽²⁾ EFT nr. C 163 af 10. 7. 1978, s. 60.

⁽³⁾ EFT nr. C 75 af 26. 3. 1977, s. 5.

⁽⁴⁾ EFT nr. L 222 af 14. 8. 1978, s. 11.

de konsoliderede regnskaber skal give et pålideligt billede af aktiver og passiver, den økonomiske stilling samt resultatet for de virksomheder som helhed, der indgår i det konsoliderede regnskab; med henblik herpå er det et princip, at konsolideringen skal omfatte alle virksomhederne i denne helhed; disse virksomheders aktiver og passiver samt indtægter og udgifter skal fuldt ud medtages i konsolideringen med særskilt angivelse af interesser, som henføres til andre uden for helheden; der skal imidlertid foretages de nødvendige reguleringer for at eliminere virkningerne af de finansielle forbindelser mellem de konsoliderede virksomheder;

der må opstilles en række principper for udarbejdelsen af konsoliderede regnskaber og for værdiansættelsen i regnskaberne for at sikre, at der heri sammendrages ensartede og sammenlignelige bestanddele, såvel med hensyn til de metoder, der anvendes ved værdiansættelsen, som til de regnskabsperioder, der medtages;

kapitalinteresser i virksomheder, som virksomheder, der indgår i det konsoliderede regnskab, udøver en betydelig indflydelse på, skal medtages i det konsoliderede regnskab ved »den indre værdis metode« »equity-metoden«;

det er påkrævet, at noterne til det konsoliderede regnskab skal indeholde nøjagtige oplysninger om de virksomheder, der skal indgå i konsolideringen;

visse fravigelser, der oprindelig blev tilladt i direktiv 78/660/EØF som overgangsforanstaltninger, kan med forbehold af en senere fornyet behandling oprettholdes -

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

AFDELING 1

Forudsætninger for udarbejdelse af konsoliderede regnskaber

Artikel 1

1. Medlemsstaterne pålægger enhver virksomhed, som henhører under deres nationale lovgivning, pligt til at udarbejde et konsolideret regnskab og en konsolideret beretning, hvis virksomheden (modervirksomheden):

- a) besidder flertallet af selskabsdeltagernes stemmerettigheder i en virksomhed (dattervirksomhed);
eller
- b) har ret til at udnævne eller afsætte et flertal af medlemmerne i en virksomheds (dattervirksomheds)

administrations-, ledelses- eller tilsynsorganer og samtidig er selskabsdeltager i denne virksomhed;

eller

- c) har ret til at udøve en bestemmende indflydelse over en virksomhed (dattervirksomhed), hvori den er selskabsdeltager, i medfør af en med denne indgået aftale eller i medfør af en bestemmelse i dennes vedtægter, når det efter den lovgivning, som dattervirksomheden henhører under, er tilladt, at dattervirksomheden underkastes sådanne aftaler eller vedtægtsbestemmelser; medlemsstaterne kan undlade at foreskrive, at modervirksomheden skal være selskabsdeltager i dattervirksomheden. De medlemsstater, hvis lovgivning ikke indeholder bestemmelser om sådanne aftaler eller vedtægtsbestemmelser, kan undlade at anvende denne bestemmelse;

eller

- d) er selskabsdeltager i en virksomhed, og

- aa) flertallet af de medlemmer af virksomhedens (dattervirksomhedens) administrations-, ledelses- eller tilsynsorganer, som har fungeret i regnskabsåret og i det forudgående regnskabsår samt indtil tidspunktet for udarbejdelsen af det konsoliderede regnskab, er blevet udnævnt alene i kraft af udøvelsen af modervirksomhedens stemmerettigheder,

eller

- bb) i medfør af en aftale med andre selskabsdeltagere i virksomheden selv råder over flertallet af selskabsdeltagernes stemmerettigheder i denne virksomhed (dattervirksomhed). Medlemsstaterne kan fastsætte nærmere bestemmelser om denne aftales form og indhold.

Medlemsstaterne påbyder i det mindste den i litra bb) fastsatte bestemmelse.

De kan gøre anvendelsen af litra aa) betinget af, at besiddelsen udgør mindst 20 % af de stemmerettigheder, som selskabsdeltagerne råder over.

Litra aa) anvendes dog ikke, hvis en anden virksomhed besidder rettigheder som nævnt i litra a), b) eller c) i dattervirksomheden.

2. Ud over de i stk. 1 nævnte tilfælde og indtil en senere samordning kan medlemsstaterne påbyde enhver virksomhed, der henhører under deres nationale lovgivning, at udarbejde et konsolideret regnskab og en konsolideret beretning, når denne virksomhed (modervirksomheden) besidder en kapitalinteresse som defineret i artikel 17 i direktiv 78/660/EØF i en anden virksomhed (dattervirksomhed), og når

- a) den faktisk udøver en bestemmende indflydelse over dattervirksomheden,

eller

- b) den selv og dattervirksomheden er underlagt moder- virksomhedens fælles ledelse.

Artikel 2

1. Ved anvendelsen af artikel 1, stk. 1, litra a), b) og d), skal der til modervirksomhedens stemmerettigheder og rettigheder til udnævnelse og afsættelse lægges de rettigheder, som tilkommer en anden dattervirksomhed eller andre, der handler i eget navn, men for modervirksomhedens eller en anden dattervirksomheds regning.

2. Ved anvendelsen af artikel 1, stk. 1, litra a), b) og d), skal der fra de i denne artikels stk. 1 nævnte rettigheder trækkes de rettigheder,

- a) som knytter sig til kapitalandele, der besiddes for andres regning end modervirksomheden eller en dattervirksomhed,

eller

- b) som knytter sig til kapitalandele, der besiddes som sikkerhed, når disse rettigheder udøves i overensstemmelse med de modtagne instrukser, eller når dens besiddelse af disses kapitalandele er et sædvanligt led i dens lånevirksomhed, såfremt stemmerettighederne udøves i sikkerhedsstillerens interesse.

3. Ved anvendelsen af artikel 1, stk. 1, litra a) og d), skal der fra selskabsdeltagernes samlede antal stemmerettigheder i en dattervirksomhed trækkes de stemmerettigheder, som knytter sig til kapitalandele, der besiddes af denne virksomhed selv, dennes dattervirksomhed eller andre, der handler i eget navn, men for disse virksomheders regning.

Artikel 3

1. Medmindre andet er fastsat i artikel 13, 14 og 15, skal modervirksomheden og alle dens dattervirksomheder indgå i det konsoliderede regnskab, uanset hvor dattervirksomhederne har hjemsted.

2. Ved anvendelsen af stk. 1 betragtes enhver datterdattervirksomhed som en dattervirksomhed af modervirksomheden for de virksomheder, der skal indgå i det konsoliderede regnskab.

Artikel 4

1. Modervirksomheden og alle dens dattervirksomheder skal indgå i det konsoliderede regnskab, der udarbejdes i henhold til dette direktiv, hvis enten modervirksomheden eller en eller flere dattervirksomheder er organiseret i en af følgende selskabsformer:

- a) *i Tyskland:*

die Aktiengesellschaft, die Kommanditgesellschaft auf Aktien, die Gesellschaft mit beschränkter Haftung;

- b) *i Belgien:*

la société anonyme / de naamloze vennootschap, la société en commandite par actions / de commanditaire vennootschap op aandelen, la société de personnes à responsabilité limitée / de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid;

- c) *i Danmark:*

aktieselskaber, kommanditaktieselskaber, anpartsselskaber;

- d) *i Frankrig:*

la société anonyme, la société en commandite par actions, la société à responsabilité limitée;

- e) *i Grækenland:*

η ανώνυμη εταιρία, η εταιρία περιορισμένης ευθύνης, η ετερόρρυθμη κατά μετοχές εταιρία;

- f) *i Irland:*

public companies limited by shares or by guarantee, private companies limited by shares or by guarantee;

- g) *i Italien:*

la società per azioni, la società in accomandita per azioni, la società a responsabilità limitata;

- h) *i Luxembourg:*

la société anonyme, la société en commandite par actions, la société à responsabilité limitée;

- i) *i Nederlandene:*

de naamloze vennootschap, de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid;

- j) *i Det forenede Kongerige:*

public companies limited by shares or by guarantee, private companies limited by shares or by guarantee.

2. Medlemsstaterne kan dog undtage fra pligten efter artikel 1, stk. 1, når modervirksomheden ikke er organiseret i en af de i stk. 1 nævnte selskabsformer.

Artikel 5

1. Medlemsstaterne kan undtage fra pligten efter artikel 1, stk. 1, når modervirksomheden er et holding-

selskab som defineret i artikel 5, stk. 3, i direktiv 78/660/EØF, og

- a) det hverken direkte eller indirekte i løbet af regnskabsåret har grebet ind i ledelsen af dattervirksomheden, og
- b) det ikke i løbet af regnskabsåret eller de fem forudgående regnskabsår har udøvet den til kapitalinteressen knyttede stemmeret i forbindelse med udnævnelse af et medlem af administrations-, ledelses- eller tilsynsorganerne i dattervirksomheden, eller, når udøvelse af stemmeretten har været nødvendig, for at dattervirksomhedens administrations-, ledelses- eller tilsynsorganer har kunnet fungere, såfremt ingen selskabsdeltager, der besidder flertallet af stemmerettighederne i modervirksomheden, og heller ikke noget medlem af administrations-, ledelses- eller tilsynsorganerne i modervirksomheden eller en selskabsdeltager heri, som besidder flertallet af stemmerettighederne, er medlem af dattervirksomhedens administrations-, ledelses- eller tilsynsorganer, og endvidere at de således udnævnte medlemmer af disse organer har udøvet deres hverv uden nogen indblanding eller påvirkning fra modervirksomheden eller en af dens dattervirksomheder, og
- c) det kun har ydet lån til virksomheder, hvori det har en kapitalinteresse. Er der ydet lån til andre modtagere, skal disse lån være tilbagebetalt inden tidspunktet for afslutningen af det foregående regnskabsår, og
- d) undtagelsen er givet af en administrativ myndighed efter kontrol af, at de ovenfor anførte betingelser er opfyldt.

2. a) Er et holdingselskab undtaget, finder artikel 43, stk. 2, i direktiv 78/660/EØF ikke anvendelse på dette selskabs årsregnskab fra det i artikel 49, stk. 2, nævnte tidspunkt for så vidt angår majoritetsbesiddelser i det pågældende selskabs dattervirksomheder.
- b) For disse majoritetsbesiddelser kan oplysningerne efter artikel 43, stk. 1, nr. 2, i direktiv 78/660/EØF udelades, når de kan volde betydelig skade for selskabet, dets selskabsdeltagere eller en af dets dattervirksomheder. Medlemsstaterne kan gøre denne udeladelse betinget af den forudgående tilladelse fra en administrativ eller retslig myndighed. Udeladelse af disse oplysninger skal anføres i noterne.

Artikel 6

1. Medlemsstaterne kan, medmindre andet er fastsat i artikel 4, stk. 2, og artikel 5, desuden undtage fra den i artikel 1, stk. 1, anførte pligt, når de af konsolideringen

omfattede virksomheder som helhed på grundlag af deres sidst vedtagne årsregnskaber ikke på modervirksomhedens balancetidspunkt overskrider de numeriske grænser for to af de tre kriterier, der er anført i artikel 27 i direktiv 78/660/EØF.

2. Medlemsstaterne kan ved beregningen af ovennævnte numeriske grænser tillade eller foreskrive, at der ikke skal foretages udligning efter artikel 19, stk. 1, eller eliminerings efter artikel 26, stk. 1, litra a) og b). I så tilfælde forhøjes de numeriske grænser for kriterierne for balancesummen og nettoomsætningen med 20 %.

3. Artikel 12 i direktiv 78/660/EØF finder anvendelse på ovennævnte kriterier.

4. Denne artikel finder ikke anvendelse, når en af de virksomheder, der skal indgå i det konsoliderede regnskab, er et selskab, hvis værdipapirer er optaget til officiel notering på en fondsbørs i en medlemsstat.

5. Indtil udløbet af en frist på ti år fra den i artikel 49, stk. 2, anførte dato kan medlemsstaterne forhøje de i ECU udtrykte numeriske grænser for kriterierne indtil 2,5 gange og det gennemsnitlige antal arbejdstagere, der har været beskæftiget i løbet af regnskabsåret, til 500.

Artikel 7

1. Medlemsstaterne skal, medmindre andet er fastsat i artikel 4, stk. 2, og artikel 5 og 6, undtage enhver modervirksomhed, der henhører under deres nationale lovgivning, og som samtidig er en dattervirksomhed, fra den i artikel 1, stk. 1, anførte pligt, når dens modervirksomhed henhører under en medlemsstats lovgivning, i følgende to tilfælde:

- a) modervirksomheden ejer samtlige kapitalandele i den undtagne virksomhed. De kapitalandele i denne virksomhed, som i medfør af en retslig eller vedtægtsmæssig forpligtelse besiddes af medlemmer af dens administrations-, ledelses- eller tilsynsorganer, medregnes ikke;
- b) modervirksomheden besidder mindst 90 % af den undtagne virksomheds kapitalandele, og de øvrige selskabsdeltagere i denne virksomhed har godkendt undtagelsen. Såfremt en medlemsstats lovgivning på tidspunktet for dette direktivs vedtagelse foreskriver konsolidering i dette tilfælde, kan denne medlemsstat undlade at anvende denne bestemmelse indtil udløbet af en frist på ti år fra den i artikel 49, stk. 2, anførte dato.

2. Undtagelsen skal gøres afhængig af, at følgende betingelser alle er opfyldt:

- a) Den undtagne virksomhed og, medmindre andet er fastsat i artikel 13, 14 og 15, alle dens dattervirksomhed skal indgå i det konsoliderede regnskab for en større helhed af virksomheder, hvis modervirksomhed henhører under en medlemsstats lovgivning;
- b) aa) det i litra a) nævnte konsoliderede regnskab og den konsoliderede beretning for den større helhed af virksomheder udarbejdes af modervirksomheden for denne helhed og revideres efter lovgivningen i den medlemsstat, som den henhører under, i overensstemmelse med dette direktiv;
- bb) det i litra a) nævnte konsoliderede regnskab, den i litra aa) nævnte konsoliderede beretning og beretningen fra den person, der foretager revisionen af dette regnskab, samt i givet fald de i artikel 9 nævnte dokumenter skal i henhold til artikel 38 offentliggøres af den undtagne virksomhed i overensstemmelse med lovgivningen i den medlemsstat, som denne virksomhed henhører under. Denne medlemsstat kan påbyde, at disse dokumenter offentliggøres på den pågældende medlemsstats officielle sprog, og at oversættelsen af disse dokumenter bekræftes;
- c) i noterne til den undtagne virksomheds årsregnskab skal anføres
- aa) navnet på og hjemstedet for den modervirksomhed, der udarbejder det i litra a) nævnte konsoliderede regnskab, og
- bb) undtagelsen fra pligten til at udarbejde et konsolideret regnskab og en konsolideret beretning.

3. Medlemsstaterne kan undlade at anvende denne artikel på selskaber, hvis værdipapirer er optaget til officiel notering på en fondsbørs i en medlemsstat.

Artikel 8

1. Medlemsstaterne kan, medmindre andet er fastsat i artikel 4, stk. 2, og artikel 5 og 6, i andre tilfælde end de af artikel 7, stk. 1, omfattede undtage enhver modervirksomhed, der henhører under deres nationale lovgivning, og som samtidig er dattervirksomhed af en modervirksomhed, der henhører under en medlemsstats lovgivning, fra den i artikel 1, stk. 1, anførte pligt, når alle de i artikel 7, stk. 2, nævnte betingelser er opfyldt, og når selskabsdeltagere i den undtagne virksomhed, der ejer en minimumsprocentdel af denne virksomheds tegnede kapital, ikke senest seks måneder inden regnskabsårets udgang har krævet, at der udarbejdes et konsolideret regnskab. Medlemsstaterne kan ikke fastsætte denne procentdel til over 10 % for aktieselskaber og kommanditaktieselskaber og ikke til over 20 % for andre virksomhedsformer.

2. En medlemsstat kan ikke gøre undtagelsen afhængig af, at den modervirksomhed, der udarbejder det i artikel 7, stk. 2, litra a), nævnte konsoliderede regnskab, ligeledes henhører under dens nationale lovgivning.

3. Medlemsstaterne kan ikke gøre undtagelsen afhængig af betingelser vedrørende udarbejdelsen og revisionen af det i artikel 7, stk. 2, litra a), nævnte konsoliderede regnskab.

Artikel 9

1. Medlemsstaterne kan gøre undtagelsen i artikel 7 og 8 betinget af, at der gives yderligere oplysninger i overensstemmelse med dette direktiv i det i artikel 7, stk. 2, litra a), nævnte konsoliderede regnskab eller i et vedlagt dokument, såfremt dette kræves for de virksomheder, der henhører under den pågældende medlemsstats nationale lovgivning, og som under tilsvarende omstændigheder har pligt til at udarbejde konsoliderede regnskaber.

2. Medlemsstaterne kan endvidere gøre undtagelsen betinget af, at der i noterne til det i artikel 7, stk. 2, litra a), nævnte konsoliderede regnskab eller i årsregnskabet for den undtagne virksomhed anføres alle eller nogle af følgende oplysninger vedrørende den helhed af virksomheder, hvis modervirksomhed undtages fra pligten til at udarbejde et konsolideret regnskab:

- summen af anlægsaktiverne,
- nettoomsætningen,
- årets resultat og egenkapitalen,
- det gennemsnitlige antal arbejdstagere i regnskabsåret.

Artikel 10

Artikel 7 til 9 berører ikke medlemsstaternes lovgivning om udarbejdelse af konsoliderede regnskaber eller konsoliderede beretninger,

- når disse dokumenter kræves til orientering af arbejdstagerne eller deres repræsentanter, eller
- udarbejdes på forlangende af en administrativ eller retslig myndighed til eget brug.

Artikel 11

1. Medlemsstaterne kan, medmindre andet er fastsat i artikel 4, stk. 2, og artikel 5 og 6, undtage enhver modervirksomhed, der henhører under deres nationale lovgivning, og som samtidig er en dattervirksomhed, når dens modervirksomhed ikke henhører under en medlemsstats lovgivning, fra den i artikel 1, stk. 1, anførte pligt, hvis følgende betingelser alle er opfyldt:

- a) den undtagne virksomhed og, medmindre andet er fastsat i artikel 13, 14 og 15, alle dens dattervirksomheder indgår i det konsoliderede regnskab for en større helhed af virksomheder;
  - b) det i litra a) nævnte konsoliderede regnskab og i givet fald den konsoliderede beretning udarbejdes i overensstemmelse med dette direktiv eller på en måde, som er ligeværdig med konsoliderede regnskaber og konsoliderede beretninger, der er udarbejdet i overensstemmelse med dette direktiv;
  - c) det i litra a) nævnte konsoliderede regnskab er revideret af en eller flere personer, der er autoriseret i medfør af den nationale lovgivning, hvorunder den virksomhed henhører, som har udarbejdet dette regnskab.
2. Artikel 7, stk. 2, litra b), bb), og litra c), samt artikel 8 til 10 finder anvendelse.
3. En medlemsstat kan kun fastsætte undtagelser i henhold til denne artikel, hvis den fastsætter tilsvarende undtagelser i henhold til artikel 7 til 10.

Artikel 12

1. Medlemsstaterne kan, medmindre andet er fastsat i artikel 1 til 10, pålægge enhver virksomhed, som henhører under deres nationale lovgivning, pligt til at udarbejde et konsolideret regnskab og en konsolideret beretning, når
  - a) den pågældende virksomhed og en eller flere andre virksomheder, mellem hvilke der ikke består den i artikel 1, stk. 1 eller 2, nævnte forbindelse, er underlagt en fælles ledelse i medfør af en aftale med denne virksomhed eller i medfør af vedtægtsbestemmelser for disse virksomheder,
 eller
  - b) administrations-, ledelses- eller tilsynsorganerne i denne virksomhed og i en eller flere andre virksomheder, mellem hvilke der ikke består den i artikel 1, stk. 1 eller 2, nævnte forbindelse, for flertallets vedkommende består af de samme personer, og disse har fungeret i regnskabsåret og indtil tidspunktet for udarbejdelsen af det konsoliderede regnskab.

2. Ved anvendelsen af stk. 1 skal virksomheder, mellem hvilke der består den i stk. 1 nævnte forbindelse, såvel som alle deres dattervirksomheder indgå i et konsolideret regnskab i henhold til dette direktiv, når en eller flere af disse virksomheder er organiseret i en af de i artikel 4 nævnte selskabsformer.

3. Artikel 3, artikel 4, stk. 2, artikel 5 og 6, artikel 13 til 28, artikel 29, stk. 1, 3, 4 og 5, artikel 30 til 38 samt

artikel 39, stk. 2, finder anvendelse på det i denne artikel nævnte konsoliderede regnskab og den konsoliderede beretning, idet henvisninger til modervirksomheden betragtes som henvisninger til alle i stk. 1 nævnte virksomheder. Medmindre andet er fastsat i artikel 19, stk. 2, skal dog posterne »kapital«, »overkurs ved emission«, »opskrivningshenlæggelser«, »reserver«, »overførsel fra tidligere år« og »årets resultat«, der indgår i det konsoliderede regnskab, omfatte de sammenlagte beløb for alle de i stk. 1 nævnte virksomheder.

Artikel 13

1. En virksomhed kan udelades fra det konsoliderede regnskab, når den er af uvæsentlig betydning i forhold til det i artikel 16, stk. 3, nævnte formål.

2. Når flere virksomheder opfylder betingelsen i stk. 1, skal de dog medtages i det konsoliderede regnskab, i det omfang disse virksomheder som helhed ikke er af uvæsentlig betydning i forhold til det i artikel 16, stk. 3, nævnte formål.

3. En virksomhed kan endvidere udelades fra det konsoliderede regnskab, når

- a) betydelige og vedvarende hindringer i væsentlig grad begrænser
  - aa) modervirksomhedens udøvelse af sine rettigheder over denne virksomheds aktiver eller ledelse,
  - eller
  - bb) udøvelsen af den fælles ledelse af denne virksomhed, med hvilken der er den i artikel 12, stk. 1, nævnte forbindelse,
- b) de oplysninger, der er nødvendige for at udarbejde det konsoliderede regnskab i overensstemmelse med dette direktiv, ikke kan indhentes inden for en rimelig frist eller er forbundet med uforholdsmæssigt store omkostninger,
- c) kapitalandelene i denne virksomhed alene besiddes med henblik på videreoverdragelse.

Artikel 14

1. Når en eller flere virksomheder, der skal indgå i det konsoliderede regnskab, udøver så forskellige aktiviteter, at deres medtagelse i konsolideringen vil stride mod pligten efter artikel 16, stk. 3, skal disse virksomheder, medmindre andet er fastsat i artikel 33, udelades fra det konsoliderede regnskab.

2. Stk. 1 finder ikke anvendelse af den grund alene, at de virksomheder, der skal indgå i det konsoliderede

regnskab, dels udøver industrivirksomhed, dels handelsvirksomhed og dels præsterer tjenesteydelser, eller at virksomhederne udøver industri- eller handelsvirksomhed med forskellige produkter, eller præsterer forskellige tjenesteydelser.

3. Anvendes stk. 1, skal dette anføres i noter og behørigt begrundes. Hvis årsregnskaberne eller de konsoliderede regnskaber for virksomheder, der således udelades af konsolideringen, ikke offentliggøres i samme medlemsstat i henhold til direktiv 68/151/EØF⁽¹⁾, skal de vedlægges det konsoliderede regnskab eller stilles til rådighed for offentligheden. I sidstnævnte tilfælde skal en genpart af disse dokumenter kunne rekvireres til en pris, der ikke må overstige udgifterne ved fremstilling af genparten.

Artikel 15

1. Medlemsstaterne kan ved anvendelsen af artikel 16, stk. 3, tillade, at en modervirksomhed, der ikke udøver nogen industrielle eller kommercielle aktiviteter, udelades af konsolideringen, når den besidder kapitalandele i en dattervirksomhed i medfør af en fælles ordning med en eller flere virksomheder, der ikke indgår i konsolideringen.

2. Modervirksomhedens årsregnskab skal vedlægges det konsoliderede regnskab.

3. Når denne fravigelse finder anvendelse, skal enten artikel 59 i direktiv 78/660/EØF anvendes på modervirksomhedens årsregnskab, eller de oplysninger, der følger af anvendelsen af nævnte artikel, skal anføres i noter.

AFDELING 2

Metoder for udarbejdelsen af konsoliderede regnskaber

Artikel 16

1. Det konsoliderede regnskab omfatter en konsolideret balance, en konsolideret resultatopgørelse samt noter til det konsoliderede regnskab. Disse dokumenter udgør et hele.

2. Det konsoliderede regnskab skal opstilles på overskuelig måde og i overensstemmelse med dette direktiv.

3. Det konsoliderede regnskab skal give et pålideligt billede af aktiver og passiver, den økonomiske stilling,

samt resultatet for de virksomheder som helhed, der indgår i det konsoliderede regnskab.

4. Såfremt anvendelsen af bestemmelserne i dette direktiv ikke er tilstrækkelig til at give et pålideligt billede i henhold til stk. 3, skal der fremlægges yderligere oplysninger.

5. Hvis det i særlige tilfælde viser sig, at anvendelsen af en bestemmelse i artikel 17 til 35 og artikel 39 vil stride imod pligten efter stk. 3, skal denne bestemmelse fraviges, for at der kan gives et pålideligt billede i henhold til stk. 3. En sådan fravigelse skal anføres i noter og behørigt begrundes med oplysning om dens indflydelse på aktiver og passiver, den økonomiske stilling samt resultatet. Medlemsstaterne kan nærmere bestemme særtilfælde og fastsætte regler for fravigelserne.

6. Medlemsstaterne kan tillade eller foreskrive, at der i det konsoliderede regnskab skal gives oplysninger ud over, hvad der kræves oplyst ifølge dette direktiv.

Artikel 17

1. Artikel 3 til 10, 13 til 26 og 28 til 30 i direktiv 78/660/EØF finder, medmindre andet er fastsat i nærværende direktiv, og med de fornødne tilpasninger, der følger af de særlige forhold, som gør sig gældende for konsoliderede regnskaber i sammenligning med årsregnskaber, anvendelse på opstillingen af konsoliderede regnskaber.

2. Hvis særlige omstændigheder medfører uforholdsmæssigt store omkostninger, kan medlemsstaterne tillade, at varebeholdninger sammendrages i det konsoliderede regnskab.

Artikel 18

De af konsolideringen omfattede virksomheders aktiver og passiver medtages i deres helhed i den konsoliderede balance.

Artikel 19

1. Den bogførte værdi af kapitalandele i de af konsolideringen omfattede virksomheder udlignes med den andel af de pågældende virksomheders egenkapital, som de repræsenterer.

a) Denne udligning foretages på grundlag af den bogførte værdi på det tidspunkt, da denne virksomhed første gang indgik i konsolideringen. Det ved udligningen fremkomne forskelsbeløb fordeles så vidt muligt

(¹) EFT nr. L 65 af 14. 3. 1968, s. 8.

direkte på de poster i den konsoliderede balance, der har en værdi, som er højere eller lavere end deres bogførte værdi.

b) Medlemsstaterne kan tillade eller foreskrive, at udligningen foretages på grundlag af værdien af påviselige aktiver og passiver på tidspunktet for kapitalandelenes erhvervelse eller, dersom disse er erhvervet på forskellige tidspunkter, på det tidspunkt, da virksomheden blev en dattervirksomhed.

c) Resterende forskelsbeløb, der fremkommer ved anvendelse af litra a) eller litra b), opføres i den konsoliderede balance under en særskilt post med en hertil svarende benævnelse. Denne post, de anvendte metoder og væsentlige ændringer heri i forhold til det forudgående år, skal forklares i noterne. Såfremt en medlemsstat tillader modregning af positive og negative forskelsbeløb, skal også fordelingen af disse forskelsbeløb anføres i noterne.

2. Stk. 1 finder dog ikke anvendelse på kapitalandele i modervirksomheden, som besiddes af denne selv eller af en anden virksomhed, der indgår i konsolideringen. Disse kapitalandele betragtes i det konsoliderede regnskab som egne kapitalandele i overensstemmelse med direktiv 78/660/EØF.

Artikel 20

1. Medlemsstaterne kan tillade eller foreskrive, at den bogførte værdi af kapitalandele i en af konsolideringen omfattet virksomhed kun udlignes med den tilsvarende andel af kapitalen, såfremt

a) de kapitalandele, der besiddes, repræsenterer mindst 90% af den pålydende værdi eller, i mangel af pålydende værdi, den bogførte pariværdi af virksomhedens kapitalandele bortset fra de i artikel 29, stk. 2, litra a), i direktiv 77/91/EØF⁽¹⁾ nævnte;

b) den i litra a) nævnte størrelse er nået i medfør af en ordning med hensyn til emission af kapitalandele i en af konsolideringen omfattet virksomhed;

c) den i litra b) nævnte ordning ikke indebærer en kontant betaling, der overstiger 10% af henholdsvis den pålydende værdi eller, i mangel af pålydende værdi, den bogførte pariværdi af de udstedte kapitalandele.

2. Ethvert forskelsbeløb, der opstår ved anvendelse af stk. 1, henholdsvis lægges til eller trækkes fra de konsoliderede reserver.

3. Anvendelsen af den i stk. 1 beskrevne metode, de heraf følgende ændringer i reserverne samt de berørte virksomheders navn og hjemsted amføres i noterne.

Artikel 21

Beløb, der kan henføres til kapitalandele i de af konsolideringen omfattede dattervirksomheder, som besiddes af andre end virksomheder, der indgår i konsolideringen, opføres i den konsoliderede balance under en særskilt post med en hertil svarende benævnelse.

Artikel 22

De af konsolideringen omfattede virksomheders indtægter og udgifter medtages i deres helhed i den konsoliderede resultatopgørelse.

Artikel 23

Beløb, der kan henføres til kapitalandele i de af konsolideringen omfattede dattervirksomheders resultat, som besiddes af andre end virksomheder, der indgår i konsolideringen, opføres i den konsoliderede resultatopgørelse under en særskilt post med en hertil svarende benævnelse.

Artikel 24

Opstillingen af det konsoliderede regnskab sker efter principperne i artikel 25 til 28.

Artikel 25

1. De metoder, der anvendes ved konsolideringen, må ikke ændres fra det ene regnskabsår til det næste.

2. Stk. 1 kan fraviges i særlige tilfælde. I tilfælde af fravigelse skal dette anføres i noterne og behørigt begrundes tillige med angivelse af indvirkningen på aktiver og passiver, den økonomiske stilling samt resultatet for de virksomheder som helhed, der indgår i konsolideringen.

Artikel 26

1. De af konsolideringen omfattede virksomheders aktiver og passiver, økonomiske stilling og resultat skal fremgå af det konsoliderede regnskab, som om de var en enkelt virksomhed. Navnlig skal

(¹) EFT nr. L 26 af 31. 1. 1977, s. 1.

- a) gæld og tilgodehavender mellem virksomheder, der indgår i konsolideringen, elimineres i det konsoliderede regnskab;
- b) indtægter og udgifter i forbindelse med transaktioner mellem virksomheder, der indgår i konsolideringen, elimineres i det konsoliderede regnskab;
- c) overskud og tab ved transaktioner, som foretages mellem virksomheder, der indgår i konsolideringen, og som indgår i aktivernes bogførte værdi, elimineres i det konsoliderede regnskab. Indtil en senere samordning kan medlemsstaterne dog tillade, at eliminering som nævnt ovenfor foretages i forhold til den andel af kapitalen, som modervirksomheden besidder i hver af de dattervirksomheder, der indgår i konsolideringen.

Artikel 28

Er sammensætningen af de virksomheder som helhed, der indgår i konsolideringen, ændret væsentligt i løbet af regnskabsåret, skal det konsoliderede regnskab indeholde oplysninger, som muliggør en meningsfyldt sammenligning af på hinanden følgende konsoliderede regnskaber. Når der er tale om en væsentlig ændring, kan medlemsstaterne tillade eller foreskrive, at denne pligt opfyldes ved, at der opstilles en tilpasset åbningsbalance og en tilpasset resultatopgørelse.

Artikel 29

2. Medlemsstaterne kan fravige stk. 1, litra c), når transaktionen er sket på normale markedsvilkår, og elimineringen af overskud eller tab ville medføre uforholdsmæssigt store omkostninger. Fravigelse af dette princip skal oplyses, og hvis indvirkningen på aktiver og passiver, på den økonomiske stilling samt på resultatet for de virksomheder som helhed, der indgår i konsolideringen, ikke er uvæsentlig, anføres dette i noterne til det konsoliderede regnskab.

3. Stk. 1, litra a), b) og c), kan fraviges, når de pågældende beløb er af uvæsentlig betydning i forhold til det i artikel 16, stk. 3, nævnte formål.

1. De af konsolideringen omfattede aktiver og passiver værdiansættes efter ensartede metoder og i overensstemmelse med artikel 31 til 42 og artikel 60 i direktiv 78/660/EØF.

2. a) Den virksomhed, der udarbejder det konsoliderede regnskab, skal anvende samme værdiansættelsesmetoder, som anvendes i dens eget årsregnskab. Medlemsstaterne kan dog tillade eller foreskrive, at der i det konsoliderede regnskab anvendes andre værdiansættelsesmetoder i overensstemmelse med ovennævnte artikler i direktiv 78/660/EØF.

b) I tilfælde af fravigelse skal dette anføres i noterne til det konsoliderede regnskab og behørigt begrundes.

Artikel 27

1. Det konsoliderede regnskab opstilles på samme dato som modervirksomhedens årsregnskab.

2. Medlemsstaterne kan dog tillade eller foreskrive, at det konsoliderede regnskab opstilles på en anden dato, som tager hensyn til balancetidspunktet for de fleste eller de mest betydningsfulde af de virksomheder, der indgår i konsolideringen. I tilfælde af fravigelse skal dette anføres i noterne til det konsoliderede regnskab og behørigt begrundes. Der skal endvidere tages hensyn til eller gives oplysning om betydningsfulde hændelser vedrørende aktiver og passiver, den økonomiske stilling samt resultatet i en virksomhed, der indgår i konsolideringen, og som har fundet sted mellem denne virksomheds balancetidspunkt og datoen for afslutningen af det konsoliderede regnskab.

3. Ligger balancetidspunktet for en virksomhed, der indgår i konsolideringen, mere end tre måneder forud for datoen for afslutningen af det konsoliderede regnskab, konsolideres den pågældende virksomhed på grundlag af et perioderegnskab opstillet pr. datoen for det konsoliderede regnskabs afslutning.

3. Når virksomheder, der indgår i konsolideringen, værdiansætter de af konsolideringen omfattede aktiver og passiver efter metoder, der afviger fra de ved konsolideringen anvendte, skal disse aktiver og passiver værdiansættes på ny efter de metoder, der er anvendt ved konsolideringen, medmindre resultatet af denne nye værdiansættelse er af uvæsentlig betydning i forhold til det i artikel 16, stk. 3, nævnte formål. Dette princip kan fraviges i særlige tilfælde. Sådanne fravigelser skal anføres i noterne til det konsoliderede regnskab og behørigt begrundes.

4. I den konsoliderede balance og i den konsoliderede resultatopgørelse skal der tages hensyn til det forskelsbeløb, der ved konsolideringen fremkommer mellem skatter, som kan henføres til dette og tidligere regnskabsår, og skatter, der er betalt eller skal betales for disse regnskabsår, i det omfang et sådant forskelsbeløb i nær fremtid kan forventes at blive en faktisk udgift for en virksomhed, der indgår i konsolideringen.

5. Er aktiver, der indgår i konsolideringen, ekstraordinært værdireguleret udelukkende af skattemæssige grunde, skal disse reguleringer tilbageføres, inden aktiverne optages i det konsoliderede regnskab. Medlemsstaterne kan dog tillade eller foreskrive, at aktiverne optages i det konsoliderede regnskab, uden at disse reguleringer tilbageføres, såfremt det pågældende beløb angives i noterne til det konsoliderede regnskab og behørigt begrundes.

Artikel 30

1. Den i artikel 19, stk. 1, litra c), nævnte særskilte post, som svarer til et positivt forskelsbeløb fremkommet ved konsolideringen, behandles efter bestemmelserne i direktiv 78/660/EØF for posten »goodwill«.

2. Medlemsstaterne kan tillade, at et positivt forskelsbeløb fremkommet ved konsolideringen straks fratrækkes reserveerne på en tydelig måde.

Artikel 31

Det beløb, det er opført i den i artikel 19, stk. 1, litra c), nævnte særskilte post, som svarer til et negativt forskelsbeløb fremkommet ved konsolideringen, må ikke optages i den konsoliderede resultatopgørelse, medmindre

a) dette forskelsbeløb på anskaffelsestidspunktet svarer til en forventet ugunstig udvikling i virksomhedens resultat eller til forventede udgifter, som påføres denne virksomhed, og i det omfang disse forventninger virkeliggøres,

eller

b) dette forskelsbeløb svarer til realiserede fortjenester.

Artikel 32

1. Medlemsstaterne kan, når en virksomhed, der indgår i konsolideringen, leder en anden virksomhed sammen med en eller flere virksomheder, der ikke indgår i konsolideringen, tillade eller foreskrive, at denne anden virksomhed medtages pro rata i det konsoliderede regnskab, i forhold til de rettigheder, som den virksomhed, der indgår i konsolideringen, besidder i dens kapital.

2. Ved den i stk. 1 omtalte pro rata konsolidering finder artikel 13 til 31 anvendelse med de fornødne tilpasninger.

3. Hvis denne artikel finder anvendelse, finder artikel 33 ikke anvendelse, når den virksomhed, for hvilken der foretages pro rata konsolidering, er en associeret virksomhed som defineret i artikel 33.

Artikel 33

1. Når en virksomhed, der indgår i konsolideringen, udøver en betydelig indflydelse på den driftsmæssige og finansielle ledelse af en virksomhed, der ikke indgår i konsolideringen (en associeret virksomhed), og hvori den besidder en kapitalinteresse som defineret i artikel 17 i direktiv 78/660/EØF, opføres denne kapitalinteresse i den konsoliderede balance under en særskilt post med en hertil svarende benævnelse. Det formodes, at en virksomhed udøver en betydelig indflydelse på en anden virksomhed, når den besidder mindst 20 % af selskabsdeltagernes stemmerettigheder i denne virksomhed. Artikel 2 finder anvendelse.

2. Når denne artikel anvendes første gang på en kapitalinteresse som nævnt i stk. 1, opføres denne i den konsoliderede balance:

a) enten til den bogførte værdi i overensstemmelse med reglerne i direktiv 78/660/EØF for værdiansættelse. Forskelsbeløbet mellem denne værdi og den til kapitalinteressen svarende andel af egenkapitalen, anføres særskilt i den konsoliderede balance eller i noterne. Forskelsbeløbet opgøres pr. den dato, hvor metoden anvendes første gang;

b) eller til den til kapitalinteressen svarende andel af den associerede virksomheds egenkapital. Forskelsbeløbet mellem denne værdi og den bogførte værdi i henhold til reglerne i direktiv 78/660/EØF for værdiansættelse, anføres særskilt i den konsoliderede balance eller i noterne. Forskelsbeløbet opgøres pr. den dato, hvor metoden anvendes første gang.

c) Medlemsstaterne kan foreskrive anvendelse af enten litra a) eller b). Det angives i den konsoliderede balance eller i noterne, om litra a) eller litra b) er anvendt.

d) Medlemsstaterne kan desuden ved anvendelsen af litra a) eller b) tillade eller foreskrive, at forskelsbeløbet opgøres pr. den dato, hvor kapitalandelene er erhvervet, eller såfremt de ikke er erhvervet på én gang, pr. den dato, på hvilken virksomheden blev en associeret virksomhed.

3. Når aktiver eller passiver i den associerede virksomhed værdiansættes efter andre metoder end dem, der anvendes ved konsolideringen i henhold til artikel 29,

Bilag til f. t. l. vedr. visse selskabers aflægelse af årsregnskab m.m.

stk. 2, kan disse aktiver og passiver ved beregningen af det i stk. 2, litra a), eller stk. 2, litra b), i denne artikel nævnte forskelsbeløb værdiansættes på ny efter de metoder, der anvendes ved konsolideringen. Er der ikke foretaget en sådan ny værdiansættelse, skal dette anføres i noterne. Medlemsstaterne kan påbyde en sådan ny værdiansættelse.

4. Den i stk. 2, litra a), nævnte bogførte værdi eller det i stk. 2, litra b), nævnte beløb, der svarer til andelen i den associerede virksomheds egenkapital, forøges eller formindskes i forhold til de i regnskabsåret indtrufne forskydninger i den til kapitalinteressen svarende andel i den associerede virksomheds egenkapital; værdien formindskes med kapitalinteressens andel i udbyttet.

5. Såfremt det i stk. 2, litra a), eller stk. 2, litra b), nævnte positive forskelsbeløb ikke kan henføres til bestemte aktiver eller passiver, behandles dette forskelsbeløb i overensstemmelse med artikel 30 og artikel 39, stk. 3.

6. Den til kapitalinteressen svarende andel af den associerede virksomheds resultat, opføres i den konsoliderede resultatopgørelse under en særskilt post med en hertil svarende benævnelse.

7. De i artikel 26, stk. 1, litra c), nævnte elimineringer foretages, i det omfang oplysningerne hertil er kendte eller tilgængelige. Artikel 26, stk. 2 og 3, finder anvendelse.

8. Når en associeret virksomhed udarbejder et konsolideret regnskab, finder de foregående stykker anvendelse på den egenkapital, som er opført i dette konsoliderede regnskab.

9. Anvendelse af denne artikel kan undlades, såfremt kapitalinteresserne i den associerede virksomheds kapital er af uvæsentlig betydning i forhold til det i artikel 16, stk. 3, nævnte formål.

Artikel 34

Ud over de oplysninger, der kræves i henhold til andre bestemmelser i dette direktiv, skal noterne i det mindste indeholde oplysninger om:

1. De værdiansættelsesmetoder, der anvendes for de forskellige poster i det konsoliderede regnskab, såvel som de ved værdireguleringer benyttede beregningsmetoder. For poster i det konsoliderede regnskab, som er eller oprindeligt var angivet i fremmed valuta,

skal grundlaget for omregningen til den valuta, som er anvendt ved udarbejdelsen af det konsoliderede regnskab, anføres.

2. a) Navnet på og hjemstedet for virksomheder, der indgår i konsolideringen; andelen i kapitalen i disse virksomheder, bortset fra modervirksomheden, som besiddes af de virksomheder, der indgår i konsolideringen, eller af andre, som handler i eget navn, men for disse virksomheders regning; den af de i artikel 1 og artikel 12, stk. 1, nævnte betingelser, som efter anvendelse af artikel 2 har ligget til grund for konsolideringen. Sidstnævnte oplysning er dog ikke nødvendig, når konsolideringen er foretaget på grundlag af artikel 1, stk. 1, litra a), og når tillige andelen af kapitalen og af stemmerrettighederne er den samme.

b) De samme oplysninger skal anføres for de virksomheder, der i henhold til artikel 13 og 14 holdes uden for konsolideringen, samt, medmindre andet er fastsat i artikel 14, stk. 3, begrundelsen for, at de i artikel 13 nævnte virksomheder udelades.

3. a) Navnet på og hjemstedet for virksomheder, der som defineret i artikel 33, stk. 1, er associeret med en virksomhed, der indgår i konsolideringen, samt oplysninger om den andel i deres kapital, som besiddes af virksomheder, der indgår i konsolideringen, eller af andre, der handler i eget navn, men for disse virksomheders regning.

b) De samme oplysninger skal anføres for de i artikel 33, stk. 9, nævnte associerede virksomheder samt begrundelsen for at anvende denne bestemmelse.

4. Navnet på og hjemstedet for virksomheder, for hvilke der er foretaget pro rata konsolidering i medfør af artikel 32, de forhold, der ligger til grund for den fælles ledelse, samt oplysninger om den andel i deres kapital, som besiddes af de virksomheder, der indgår i konsolideringen, eller af andre, der handler i eget navn, men for disse virksomheders regning.

5. Navnet på og hjemstedet for virksomheder, bortset fra de i stk. 2, 3 og 4 nævnte virksomheder, i hvilke de virksomheder, som indgår i konsolideringen, og de virksomheder, som holdes uden for denne i henhold til artikel 14, enten selv eller ved andre, der handler i eget navn, men for disse virksomheders regning, mindst besidder en procentdel af kapitalen, som medlemsstaterne ikke kan fastsætte til over 20 %, med angivelse af størrelsen af denne kapitalandel og størrelsen af egenkapitalen samt af resultatet for den pågældende virksomhed for det seneste regnskabsår, for hvilket regnskabet er vedtaget. Disse oplysninger kan undlades, når de er af uvæsentlig betydning i forhold til det i artikel 16, stk. 3,

- nævnte formål. Angivelse af egenkapitalen og af resultatet kan også udelades, såfremt den pågældende virksomhed ikke offentliggør sin balance, og ovennævnte virksomheder direkte eller indirekte besidder mindre end 50 % af virksomheden.
6. Den samlede gæld i den konsoliderede balance, der forfalder til betaling efter mere end fem år, samt den samlede gæld i den konsoliderede balance, for hvilke virksomheder, der indgår i konsolideringen, har stillet tinglig sikkerhed, med angivelse af dennes art og form.
  7. Den samlede størrelse af de økonomiske forpligtelser, som ikke er opført i den konsoliderede balance, i det omfang angivelsen heraf er af betydning for bedømmelsen af den økonomiske stilling for alle de virksomheder, der indgår i konsolideringen. Pensionsforpligtelser og forpligtelser over for tilknyttede virksomheder, som ikke indgår i konsolideringen, skal opføres særskilt.
  8. Den konsoliderede nettoomsætning, som defineret i artikel 28 i direktiv 78/660/EØF, fordelt på aktiviteter samt på geografiske markeder, i det omfang disse aktiviteter og markeder afviger betydeligt indbyrdes med henblik på tilrettelæggelsen af salget af de varer og tjenesteydelser, der indgår i den ordinære drift for de virksomheder som helhed, der indgår i konsolideringen.
  9. a) Det gennemsnitlige antal medarbejdere, som i løbet af regnskabsåret har været beskæftiget i de virksomheder, der indgår i konsolideringen, ind delt i kategorier, og såfremt det ikke er nævnt særskilt i den konsoliderede resultatopgørelse, de personaleudgifter, der henføres til regnskabsåret.
  - b) Det gennemsnitlige antal medarbejdere, som i løbet af regnskabsåret har været beskæftiget i de virksomheder, på hvilke artikel 32 finder anvendelse, anføres særskilt.
  10. Det omfang, i hvilket beregningen af det konsoliderede årsresultat er påvirket af en værdiansættelse af posterne, der under fravigelse af principperne i artikel 31 og 34 til 42 i direktiv 78/660/EØF og artikel 29, stk. 5, i dette direktiv er blevet fulgt i løbet af regnskabsåret eller et tidligere regnskabsår for at opnå skattelettelse. Såfremt en sådan værdiansættelse har væsentlig indflydelse på den fremtidige skattebyrde for de virksomheder som helhed, der indgår i konsolideringen, skal der gives oplysning herom.
  11. Forskellen mellem de skatter, der er udgiftsført i den konsoliderede resultatopgørelse i dette og i tidligere regnskabsår, og de skatter, der er betalt eller skal betales for disse regnskabsår, forudsat at forskellen er af betydning for den fremtidige skattebyrde. Beløbet kan også angives samlet i den konsoliderede balance under en særskilt post med en hertil svarende benævnelse.
  12. Størrelsen af de vederlag, der for regnskabsåret er tillagt medlemmer af modervirksomhedens administrations-, ledelses- og tilsynsorganer for deres funktioner i modervirksomheden og dens dattervirksomheder, samt størrelsen af enhver under tilsvarende betingelser indgået forpligtelse til eller tilsagn om at yde pensioner til tidligere medlemmer af de nævnte organer. Disse oplysninger skal angive det samlede beløb for hver kategori. Medlemsstaterne kan kræve, at oplysningerne i første punktum også skal omfatte vederlag for funktioner i virksomheder, med hvilke der består de i artikel 32 eller artikel 33 nævnte forbindelser.
  13. Størrelsen af de forskud og kreditter, som modervirksomheden eller en dattervirksomhed har ydet medlemmer af modervirksomhedens administrations-, ledelses- eller tilsynsorganer med angivelse af rentefod, de væsentligste vilkår og de eventuelt tilbagebetalte beløb, såvel som forpligtelser, der er indgået for deres regning i form af en hvilken som helst garanti. Disse oplysninger skal angive det samlede beløb for hver kategori. Medlemsstaterne kan kræve, at oplysningerne i første punktum også skal omfatte de forskud og kreditter, som er ydet af virksomheder, med hvilke der består de i artikel 32 eller artikel 33 nævnte forbindelser.

Artikel 35

1. Medlemsstaterne kan tillade, at de i artikel 34, nr. 2, 3, 4 og 5, foreskrevne oplysninger
  - a) gives i form af en oversigt, der henlægges i overensstemmelse med artikel 3, stk. 1 og 2, i direktiv 68/151/EØF; dette skal anføres i noterne;
  - b) udelades, hvis de kan volde betydelig skade for en af de virksomheder, der berøres af disse bestemmelser. Medlemsstaterne kan gøre denne udeladelse afhængig af forudgående tilladelse fra en administrativ eller retslig myndighed. Udelades disse oplysninger, skal dette anføres i noterne.
2. Stk. 1, litra b), finder også anvendelse på de i artikel 34, nr. 8, foreskrevne oplysninger.

AFDELING 3

Den konsoliderede beretning

Artikel 36

1. Den konsoliderede beretning skal i det mindste indeholde en pålidelig redegørelse for den forretningsmæssige udvikling i de virksomheder som helhed, der indgår i konsolideringen, og deres stilling.
2. For så vidt angår disse virksomheder, skal beretningen ligeledes indeholde oplysninger om:
  - a) betydningsfulde hændelser indtruffet efter regnskabsårets afslutning;
  - b) den forventede udvikling i virksomhederne som helhed;
  - c) forsknings- og udviklingsaktiviteter i virksomhederne som helhed;
  - d) antallet og den pålydende værdi eller, i mangel af pålydende værdi, den bogførte pariværdi af alle kapitalandele i modervirksomheden, som besiddes af denne virksomhed selv, af dattervirksomheder eller af andre, der handler i eget navn, men for disse virksomheders regning. Medlemsstaterne kan tillade eller foreskrive, at disse oplysninger anføres i noterne.

AFDELING 4

Revision af konsoliderede regnskaber

Artikel 37

1. Den virksomhed, som udarbejder det konsoliderede regnskab, skal lade det revidere af en eller flere personer, der i medfør af lovgivningen i den medlemsstat, som virksomheden henhører under, er autoriseret til at revidere regnskaber.
2. Den eller de personer, der foretager revision af det konsoliderede regnskab, skal ligeledes påse at den konsoliderede beretning er i overensstemmelse med det konsoliderede regnskab for det pågældende regnskabsår.

AFDELING 5

Konsoliderede regnskabers offentlighed

Artikel 38

1. Det behørigt godkendte konsoliderede regnskab og den konsoliderede beretning såvel som beretningen fra

den person, der foretager revision af det konsoliderede regnskab, skal offentliggøres af den virksomhed, som har udarbejdet det konsoliderede regnskab, efter de bestemmelser, der i overensstemmelse med artikel 3 i direktiv 68/151/EØF er fastsat i lovgivningen i den medlemsstat, som virksomheden henhører under.

2. Artikel 47, stk. 1, andet afsnit, i direktiv 78/660/EØF finder anvendelse på den konsoliderede beretning.

3. Artikel 47, stk. 1, andet afsnit, sidste punktum, i direktiv 78/660/EØF affattes således: »Der skal efter anmodning kunne rekvireres en genpart af beretningen i dens helhed eller i uddrag. Det beløb, som opkræves for genparten, må ikke overstige udgifterne ved fremstilling af denne.«

4. Når den virksomhed, som har udarbejdet det konsoliderede regnskab, er organiseret i en anden form end de i artikel 4 nævnte, og virksomheden ikke for de i stk. 1 nævnte dokumenter efter den nationale lovgivning har pligt til offentliggørelse i lighed med artikel 3 i direktiv 68/151/EØF, skal den dog i det mindste gøre de pågældende dokumenter tilgængelige for offentligheden på dens hjemsted. Der skal på anmodning kunne rekvireres en genpart af dokumenterne. Det beløb, som opkræves for genparten, må ikke overstige udgifterne ved fremstilling af denne.

5. Artikel 48 og 49 i direktiv 78/660/EØF finder anvendelse.

6. Medlemsstaterne fastsætter passende sanktioner i tilfælde af, at denne artikels bestemmelser om offentlighed ikke overholdes.

AFDELING 6

Overgangsbestemmelser og afsluttende bestemmelser

Artikel 39

1. I forbindelse med udarbejdelsen i overensstemmelse med dette direktiv af det første konsoliderede regnskab for en helhed af virksomheder, mellem hvilke der allerede inden gennemførelsen af bestemmelserne i artikel 49, stk. 1, bestod en af de i artikel 1, stk. 1, nævnte forbindelser, kan medlemsstaterne tillade eller foreskrive, at der med henblik på anvendelsen af artikel 19, stk. 1, benyttes den bogførte værdi af kapitalandele og den hertil svarende andel af egenkapitalen på et tidligere tidspunkt, dog senest tidspunktet for den første konsolidering.

2. Stk. 1 finder med de fornødne tilpasninger anvendelse på værdiansættelse af kapitalandele, eller på den hertil svarende andel af egenkapitalen i en virksomhed,

der er associeret med en virksomhed, der indgår i konsolideringen, med henblik på anvendelsen af artikel 33, stk. 2, samt på pro rata konsolidering i henhold til artikel 32.

3. Når den i artikel 19, stk. 1, nævnte særskilte post svarer til et ved konsolideringen fremkommet positivt forskelsbeløb, som er opstået inden udarbejdelsen af det første konsoliderede regnskab i henhold til dette direktiv, kan medlemsstaterne tillade eller foreskrive

- a) at det i artikel 37, stk. 2, i direktiv 78/660/EØF nævnte begrænsede tidsrum, der overstiger fem år, ved anvendelsen af artikel 30, stk. 1, beregnes fra datoen for udarbejdelsen af det første konsoliderede regnskab i henhold til dette direktiv, og
- b) at fradraget, ved anvendelsen af artikel 30, stk. 2, foretages i reserverne på datoen for udarbejdelsen af det første konsoliderede regnskab i henhold til dette direktiv.

Artikel 40

1. Indtil udløbet af de frister, der fastsættes for gennemførelsen i den nationale lovgivning af de direktiver, der i fortsættelse af direktiv 78/660/EØF harmoniserer reglerne om bankers og andre kreditinstitutters samt forsikringsvirksomheders udarbejdelse af årsregnskaber, kan medlemsstaterne fravige de bestemmelser i dette direktiv, der vedrører opstillingen af det konsoliderede regnskab og værdiansættelsen af regnskabsposter deri, samt oplysningerne i noterne,

- a) for enhver virksomhed, der indgår i det konsoliderede regnskab, og som er en bank, et andet kreditinstitut eller en forsikringsvirksomhed,
- b) såfremt de virksomheder, der indgår i det konsoliderede regnskab, hovedsagelig omfatter banker, andre kreditinstitutter eller forsikringsvirksomheder.

Medlemsstaterne kan desuden fravige artikel 6, men kun med hensyn til de numeriske grænser og kriterier, der skal gælde for ovennævnte virksomheder.

2. Indtil et af de i stk. 1 nævnte direktiver i medfør af national lovgivning finder anvendelse, dog senest i de regnskabsår, der afsluttes i 1993, kan medlemsstaterne, for så vidt de ikke inden gennemførelsen af bestemmelserne i artikel 49, stk. 1, har pålagt alle virksomheder, som er banker, andre kreditinstitutter eller forsikringsvirksomheder, pligt til at udarbejde et konsolideret regnskab, tillade,

- a) at pligten efter artikel 1, stk. 1, ophæves for ovennævnte virksomheder, når de er modervirksomheder. Dette skal anføres i modervirksomhedens årsregnskab; de i artikel 43, stk. 1, nr. 2, i direktiv

78/660/EØF nævnte oplysninger skal gives vedrørende enhver dattervirksomhed;

- b) at i tilfælde, hvor der udarbejdes et konsolideret regnskab, holdes ovennævnte virksomheder uden for konsolideringen, hvis de er dattervirksomheder. Artikel 33 finder anvendelse. De i artikel 34, nr. 2, nævnte oplysninger skal anføres i noterne vedrørende disse dattervirksomheder.

3. I de i stk. 2, litra b), nævnte tilfælde skal de pågældende dattervirksomheders årsregnskaber eller konsoliderede regnskaber, såfremt de skal offentliggøres, vedlægges modervirksomhedens konsoliderede regnskab eller, når et sådant ikke foreligger, modervirksomhedens årsregnskab, eller gøres tilgængelige for offentligheden. I sidstnævnte tilfælde skal en genpart af disse dokumenter kunne rekvireres til en pris, som ikke må overstige udgifterne ved fremstilling af genparten.

Artikel 41

1. Virksomheder, mellem hvilke der består en forbindelse som nævnt i artikel 1, stk. 1, litra a) og b) samt litra d), bb), og andre virksomheder, der har en tilsvarende forbindelse med en af ovennævnte virksomheder, er tilknyttede virksomheder i henseende til direktiv 78/660/EØF og dette direktiv.

2. Når en medlemsstat pålægger pligt til udarbejdelse af konsoliderede regnskaber i medfør af artikel 1, stk. 1, litra c) og litra d), aa), samt artikel 1, stk. 2, eller artikel 12, stk. 1, er virksomheder, mellem hvilke der består en sådan forbindelse som nævnt i ovennævnte artikler, samt øvrige virksomheder, mellem hvilke der består en tilsvarende forbindelse eller en forbindelse som nævnt i stk. 1 med en af ovennævnte virksomheder, tilknyttede virksomheder i den i stk. 1 nævnte betydning.

3. Når en medlemsstat ikke pålægger pligt til udarbejdelse af konsoliderede regnskaber i medfør af artikel 1, stk. 1, litra c) og d), aa), samt artikel 1, stk. 2, eller artikel 12, stk. 1, kan den dog foreskrive anvendelse af denne artikels stk. 2.

4. Artikel 2 og artikel 3, stk. 2, finder anvendelse.

5. Når en medlemsstat anvender artikel 4, stk. 2, kan den undlade at anvende stk. 1 på tilknyttede virksomheder, som er modervirksomheder, og som på grund af deres retsform ikke af medlemsstaten er forpligtet til at

udarbejde konsoliderede regnskaber i henhold til dette direktiv, samt for modervirksomheder med lignende retsform.

Artikel 42

Artikel 56 i direktiv 78/660/EØF affattes således:

»Artikel 56

1. Forpligtelsen til i årsregnskabet at angive de i artikel 9, 10 og 23 til 26 nævnte poster, der vedrører tilknyttede virksomheder som defineret i artikel 41 i direktiv 83/349/EØF, og forpligtelsen til i overensstemmelse med artikel 13, stk. 2, artikel 14 og artikel 43, stk. 1, nr. 7, at give oplysninger vedrørende disse virksomheder, træder i kraft på den i artikel 49, stk. 2, i ovennævnte direktiv anførte dato.

2. Noterne skal desuden indeholde:

- a) navnet på og hjemstedet for virksomheden, som udarbejder et konsolideret regnskab for den største helhed af virksomheder, hvori dette selskab indgår som dattervirksomhed;
- b) navnet på og hjemstedet for den virksomhed, som udarbejder et konsolideret regnskab for den mindste helhed af virksomheder, der indgår i den i litra a) nævnte helhed af virksomheder, hvori dette selskab indgår som dattervirksomhed;
- c) det skal angives, hvor det i litra a) og b) nævnte konsoliderede regnskab kan rekvireres, hvis det foreligger.«.

Artikel 43

Artikel 57 i direktiv 78/660/EØF affattes således:

»Artikel 57

Medlemsstaterne kan, medmindre andet er fastsat i direktiv 68/151/EØF og 77/91/EØF, undlade at anvende bestemmelserne i dette direktiv om indhold, revision samt offentliggørelse af årsregnskaberne, på virksomheder, som henhører under deres lovgivning, og som er dattervirksomheder i henhold til direktiv 83/349/EØF, såfremt følgende betingelser er opfyldt:

- a) modervirksomheden henhører under lovgivningen i en medlemsstat;
- b) samtlige selskabsdeltagere i dattervirksomheden har erklæret sig indforstået med ovennævnte undtagelse; denne erklæring kræves for hvert regnskabsår;

c) modervirksomheden har stillet sig som garant for dattervirksomhedens forpligtelser;

d) erklæringerne under litra b) og c) offentliggøres af dattervirksomheden efter de bestemmelser, der i overensstemmelse med artikel 3 i direktiv 68/151/EØF er fastsat i medlemsstatens lovgivning;

e) dattervirksomheden indgår i det af modervirksomheden i overensstemmelse med direktiv 83/349/EØF udarbejdede konsoliderede regnskab;

f) ovennævnte undtagelse anføres i noterne til det af modervirksomheden udarbejdede konsoliderede regnskab;

g) det i litra e) nævnte konsoliderede regnskab, den konsoliderede beretning og beretningen fra den person, der foretager revision af dette regnskab, offentliggøres af dattervirksomheden efter de bestemmelser, der i overensstemmelse med artikel 3 i direktiv 68/151/EØF er fastsat i medlemsstatens lovgivning.«.

Artikel 44

Artikel 58 i direktiv 78/660/EØF affattes således:

»Artikel 58

Medlemsstaterne kan på virksomheder, der henhører under deres lovgivning, og som er modervirksomheder i henhold til direktiv 83/349/EØF, undlade at anvende bestemmelserne i nærværende direktiv om revision og offentliggørelse af resultatopgørelsen, såfremt følgende betingelser er opfyldt:

a) modervirksomheden udarbejder et konsolideret regnskab i overensstemmelse med direktiv 83/349/EØF og indgår i det konsoliderede regnskab;

b) ovennævnte undtagelse anføres i noterne til modervirksomhedens årsregnskab;

c) ovennævnte undtagelse anføres i noterne til det af modervirksomheden udarbejdede konsoliderede regnskab;

d) årets resultat for modervirksomheden, beregnet i overensstemmelse med dette direktiv, opføres i balancen for modervirksomheden.«.

Artikel 45

Artikel 59 i direktiv 78/660/EØF affattes således:

»Artikel 59

1. Medlemsstaterne kan tillade eller foreskrive, at kapitalinteresser som defineret i artikel 17 i virksomheder, på hvis driftsmæssige og finansielle ledelse der udøves en betydelig indflydelse, opføres i balancen i overensstemmelse med stk. 2 til 9 som underposter til posterne »Andele i tilknyttede virksomheder« og »Kapitalinteresser«, alt efter tilfældet. Det formodes, at en virksomhed udøver en betydelig indflydelse på en anden virksomhed, når den besidder mindst 20 % af selskabsdeltagernes stemmerettigheder i denne virksomhed. Artikel 2 i direktiv 83/349/EØF finder anvendelse.

2. Når denne artikel anvendes første gang på en i stk. 1 omhandlet kapitalinteresse, opføres denne i balancen

a) enten til den bogførte værdi i overensstemmelse med artikel 31 til 42. Forskelsbeløbet mellem denne værdi og den hertil svarende andel af egenkapitalen anføres særskilt i balancen eller i noterne. Forskelsbeløbet opgøres pr. den dato, hvor metoden anvendes første gang;

b) eller til den til kapitalinteressen svarende andel af egenkapitalen. Forskelsbeløbet mellem denne værdi og den bogførte værdi i henhold til artikel 31 til 42 anføres særskilt i balancen eller i noterne. Forskelsbeløbet opgøres pr. den dato, hvor metoden anvendes første gang.

c) Medlemsstaterne kan foreskrive anvendelse af enten litra a) eller b). Det angives i balancen eller i noterne, om litra a) eller b) er anvendt.

d) Medlemsstaterne kan endvidere med henblik på anvendelsen af litra a) og b) ovenfor tillade eller foreskrive, at forskelsbeløbet opgøres pr. den dato, hvor den i stk. 1 omhandlede kapitalinteresse er erhvervet, eller, såfremt den ikke er erhvervet på én gang, pr. den dato, hvor kapitalandelene blev en kapitalinteresse i henhold til stk. 1.

3. Når aktiver eller passiver i den virksomhed, hvori der besiddes en kapitalinteresse i henhold til stk. 1, værdiansættes efter andre metoder end dem, der anvendes af det selskab, der udarbejder sit årsregnskab, kan disse aktiver og passiver ved beregningen af det i stk. 2, litra a), eller stk. 2, litra b), nævnte

forskelsbeløb værdiansættes på ny efter de metoder, der anvendes af det selskab, der udarbejder sit årsregnskab. Er der ikke foretaget en sådan ny værdiansættelse, skal dette anføres i noterne. Medlemsstaterne kan påbyde en sådan ny værdiansættelse.

4. Den i stk. 2, litra a), nævnte bogførte værdi eller det i stk. 2, litra b), nævnte beløb, der svarer til den andel, som kapitalinteressen udgør af egenkapitalen, forøges eller formindskes i forhold til de i regnskabsåret indtrufne forskydninger i den til kapitalinteressen svarende andel i egenkapitalen; værdien formindskes med kapitalinteressens andel i udbyttet.

5. Hvis det i stk. 2, litra a), eller stk. 2, litra b), nævnte positive forskelsbeløb ikke kan henføres til bestemte aktiver eller passiver, behandles dette forskelsbeløb i overensstemmelse med bestemmelserne for posten »goodwill«.

6. a) Den andel af resultatet, der svarer til den i stk. 1 nævnte kapitalinteresse, opføres i resultatopgørelsen under en særskilt post med en hertil svarende benævnelse.

b) Såfremt dette beløb overstiger beløbet for allerede modtagne eller forfaldne udbytter, skal forskelsbeløbet opføres som en reserve, der ikke kan udbetales til aktionærerne.

c) Medlemsstaterne kan tillade eller foreskrive, at den andel af resultatet, der svarer til den i stk. 1 nævnte kapitalinteresse, kun opføres i resultatopgørelsen, i det omfang den svarer til allerede modtagne eller forfaldne udbytter.

7. De i artikel 26, stk. 1, litra c), i direktiv 83/349/EØF nævnte elimineringsforetagelser, i det omfang oplysningerne hertil er kendte eller tilgængelige. Artikel 26, stk. 2 og 3, i ovennævnte direktiv finder anvendelse.

8. Når en virksomhed, hvori der besiddes en kapitalinteresse i henhold til stk. 1, udarbejder et konsolideret regnskab, finder de foregående stykker anvendelse på den egenkapital, som er opført i dette konsoliderede regnskab.

9. Anvendelse af denne artikel kan unnlades, såfremt den i stk. 1 nævnte kapitalinteresse er af uvæsentlig betydning i forhold til det i artikel 2, stk. 3, nævnte formål.

Artikel 46

Artikel 61 i direktiv 78/660/EØF affattes således:

»Artikel 61

Medlemsstaterne kan på en virksomhed, der henhører under deres lovgivning, og som er en modervirksomhed i henhold til direktiv 83/349/EØF undlade at anvende bestemmelserne i artikel 43, stk. 1, nr. 2, i nærværende direktiv vedrørende disse virksomheders egenkapital og resultat,

- a) når disse virksomheder indgår i det af modervirksomheden udarbejdede konsoliderede regnskab, eller i det i artikel 7, stk. 2, i direktiv 83/349/EØF nævnte konsoliderede regnskab for en større helhed af virksomheder, eller
- b) når rettighederne til kapital i disse virksomheder optages i modervirksomhedens årsregnskab i overensstemmelse med artikel 59 eller indgår i det konsoliderede regnskab, som denne modervirksomhed udarbejder i henhold til artikel 33 i direktiv 83/349/EØF.«.

Artikel 47

Det i henhold til artikel 52 i direktiv 78/660/EØF nedsatte kontaktudvalg har ligeledes til opgave

- a) medmindre andet er fastsat i traktatens artikel 169 og 170 at lette en harmoniseret gennemførelse af dette direktiv gennem regelmæssigt samråd, navnlig vedrørende de konkrete problemer i forbindelse med dets gennemførelse;
- b) om nødvendigt at råde Kommissionen med hensyn til tilføjelser til eller ændringer i dette direktiv.

Artikel 48

Dette direktiv berører ikke lovgivning i medlemsstaterne, der foreskriver, at konsoliderede regnskaber, hvori indgår virksomheder, der ikke henhører under medlemsstaternes lovgivning, skal indgives til et register, hvori disse virksomheders filialer er optført.

Artikel 49

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige administrative eller ved lov fastsatte bestemmelser i kraft for senest den 1. januar 1988 at efterkomme dette direktiv. De underretter straks Kommissionen herom.

2. Medlemsstaterne kan fastsætte, at bestemmelserne i stk. 1 første gang finder anvendelse på konsoliderede regnskaber for det regnskabsår, som begynder 1. januar 1990 eller i løbet af 1990.

3. Medlemsstaterne sørger for at meddele Kommissionen teksten til de vigtigste nationale retsfor skrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 50

1. Rådet vil på forslag af Kommissionen fem år efter den i artikel 49, stk. 2, anførte dato gennemgå og eventuelt ændre artikel 1, stk. 1, litra d), andet afsnit, artikel 4, stk. 2, artikel 5 og 6, artikel 7, stk. 1, samt artikel 12, 43 og 44, på grundlag af erfaringerne med anvendelsen af dette direktiv, af målsætningerne for dette direktiv og af den økonomiske og monetære situation til den tid.

2. Stk. 1 berører ikke artikel 53, stk. 2, i direktiv 78/660/EØF.

Artikel 51

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Luxembourg, den 13. juni 1983.

På Rådets vegne

H. TIETMEYER

Formand